

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 360 — GOD. VIII.

ŠIBENIK, 5. KOLOVOZA 1959.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

XIII konferencija Kotarskog odbora RVI AKTIVNOST NA SVIM PODRUČJIMA

U prostorijama društvenog doma u Šibeniku održana je 29. VII. ove godine XIII. po redu skupština Kotarskog odbora ratnih vojnih invalida. Pored delegata i brojnih uzvanika, među kojima su zapaženi i roditelji nekih poginulih prvoboraca Šibenika, skupštini su prisustvovali dr. Ivan Ribar, narodni zastupnik, zatim Budimir Vescić, član Centralnog odbora RVI i Pero Anušić, član Glavnog odbora RVIH. Osim toga bili su prisutni i gosti invalidskih organizacija z Splita, Zadra i Bjelovara.

Izvještaj o radu ove organizacije dao je Nikica Zenić, predsjednik udruženja. U uvodnom dijelu izvještaja on je najprije podvukao društveno-politički značaj organizacije i djelatnost njenih članova na tom području. 5.080 članova ovog udruženja okupljeno je u 108 osnovnih organizacija.

Ukupno uzevši, rad organizacija u ovom periodu bio je bolji

od prethodnog, iako u nekim organizacijama, naročito općinskim odborima kao Primoštenu, Vodicama i Skradinu ima još uvijek nerješених pitanja i stagnacije u radu.

Aktivnost članova ove organizacije došla je do izražaja na raznim područjima našeg života, kroz razne organizacione forme. Tako su 72 člana invalidske organizacije članovi SK, 52 su odbornici općinskih i kotarskih vijeća, 199 su članovi prosvjetnih odbora, 123 članovi radničkih savjeta i drugih institucija društvenog samoupravljanja.

U proteklom periodu povećani su i iznosi raznih primanja invalida. Dok su u 1956. godini ta primanja iznosila oko 174 milijuna dinara, koncem prošle godine su se popela na oko 263 milijuna dinara. Od toga je samo za lične i porodične invalidine isplaćeno 117 milijuna, za invalidske i posebne dodatke 107 milijuna, a za bolničke troškove 13 milijuna dinara. Briga za

članstvo bila je osnovni zadatak organizacije. Neki odbori, naročito oni u Šibeniku, Kninu, Kistanjama i Oklaju postali su stječište invalida. U uredskim prostorijama ovih organizacija napisano je više od 1000 molbi i žalbi za invalide, izvršen je veliki broj prijepisa raznih dokumenata i dan neograničen broj pravnih i drugih savjeta. Računase da ukupna vrijednost ušteđenih plaćanja s ovih područja iznosi preko 2 milijuna dinara.

Posebna briga vođena je u rješavanju stambenog problema članstva. Još uvijek ima nerješених oko 50 slučajeva. Radi ublažavanja ovog problema Glavni odbor je dao 3 milijuna dinara za izgradnju 12 stanova.

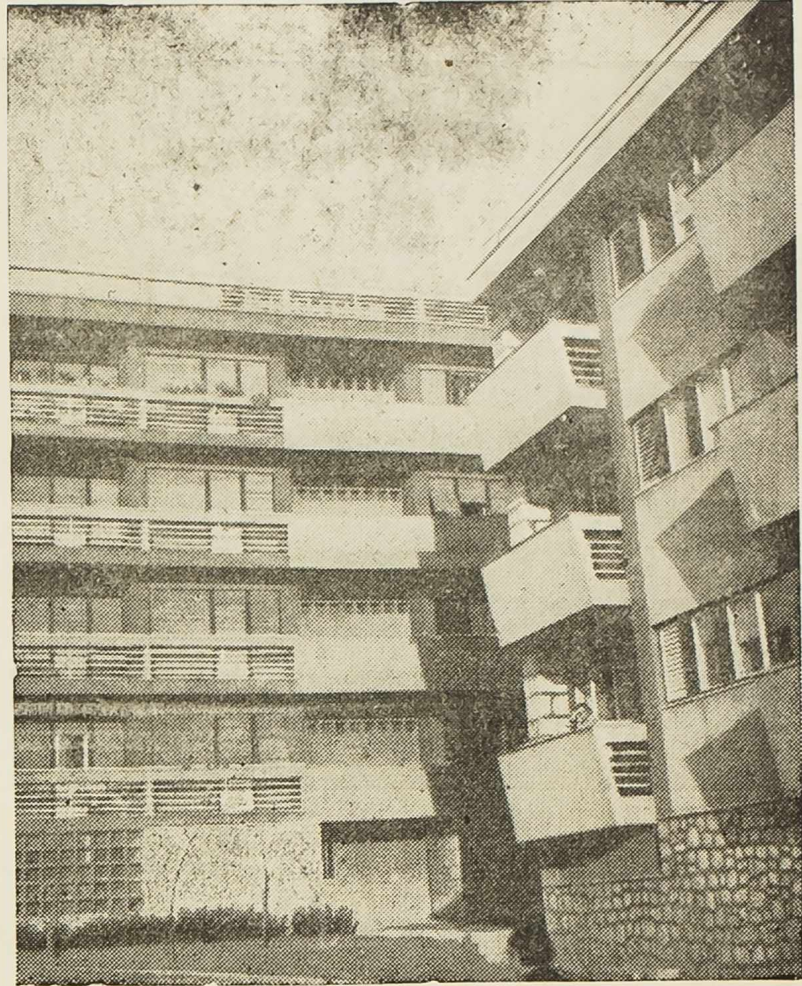
U izvještaju je dalje konstatirano da briga o djeci palih boraca i žrtava fašističkog terora ostaje i dalje jedan od najvažnijih zadataka organizacije. Cijeljenica je da je brigom organa narodne vlasti zbrinjavanje djece u domove i škole i njihovo materijalno osiguranje uglavnom dobro riješeno, ali najvažnije je danas pitanje odgoja te djece, njihovo uvođenje u život.

Kao poseban problem danas javlja se osiguranje i briga o djeci invalida umrlih poslije oslobođenja zemlje, kao i dječje one kategorije invalida s manjim primanjima. U cilju rješavanja ovoga, Kotarski odbor RVI je dao preporuku svim narodnim odborima općina, odnosno njihovim savjetima za socijalno staranje, da ovu djecu tretiraju kao i djecu žrtava fašističkog terora i palih boraca, koji ne primaju posebni invalidski dodatak, te da u tom smislu donesu odgovarajuće propise. U Narodnom odboru općine Šibenik to je već provedeno, dok za ostale narodne odbore nije poznato.

Pored brojnih diskutanata, skupštinu su na kraju pozdravili član Glavnog odbora RVI NRH Pero Anušić i dr. Ivan Ribar. Oni su uglavnom dali priznanje organizacijama za njihov rad u proteklom periodu i zaželjeli im uspjeh u buduću.

Na kraju je izabran novi odbor od 31 člana. Za predsjednika Kotarskog odbora ponovno je izabran Nikica Zenić, a za tajnika Zvone Cukrov.

T. Dean



Ekonomska stanarina i životni standard

IZJAVA LJUBINKE PJANIĆ, NAUČNOG SARADNIKA SAVEZNOG ZAVODA ZA PRIVREDNO PLANIRANJE UREDNIŠTVU »SEDME SILE«

Povodom predloženih mjera za uvođenje ekonomske stanarine uredništvo »Sedme Sile« obratilo se Ljubinki Pjanić, saradniku Saveznog zavoda za privredno planiranje i dobilo slijedeću izjavu:

Ekonomska stanarina uvodi se da bi se sredili odnosi u stambenom gazdinstvu. Prije svega, ovom novom mjerom osigurat će se stalna sredstva za održavanje i upravljanje stambenim fondom i stvoriti amortizaciona sredstva s kojima će se osiguravati redovna zamjena stambenog fonda. I što je veoma važno — daleko racionalnije će se koristiti društvena a šire mobilizirati individualna sredstva za stambenu izgradnju. Time želim da istaknem da jedino ekonomska stanarina može efikasno da utiče na racionalnu i ekonomičnu stambenu izgradnju.

Gradenje stanova koji odgovaraju našoj ekonomskoj moći porodičnih budžeta, naravno uz osnovne zahtjeve higijensko-zdravstvenih normi, može da stimulira samo ekonomski uslovljena tražnja. Zbog toga je ekonomska stanarina nužan instrument za dalje uspješnije rješavanje financiranja stambene izgradnje. Ona se, što treba podvući, uvodi u pogodnom trenutku, u periodu uspješnog privrednog razvika, stabilizacije tržišta i procesa u kome postepeno raste životni standard radnika i službenika. Posmatrano s ovog aspekta 1960. godina je veoma povoljna za uvođenje ekonomske stanarine.

No, naše ljude po pravilu interesiraju kako će se ova mjera odraziti na njihove porodične budžete. Ja sam istakla povoljan momenat kada se predlaže uvođenje ove mjere, ali pritom treba reći da će se ekonomska stanarina uvести uz paralelno i srazmjerno povećanje plaća na taj način što će se dio stambenog doprinosa prebaciti u lične dohotke radnika i službenika. Plaćaće se povećati svim zaposlenim licima u socijalističkom sektoru, zatim penzionerima i invalidima bez izbira da li su vlasnici

ili zakupci stanova. Povećanje penzija invalidima i penzionerima bit će svakako u većem procentu od povećanja plaća radnika i službenika, jer oni imaju objektivno manje prihode, a ekonomska stanarina ne pravi razliku.

U globalnom računu visina nadoknade radnicima i službenicima, kao i penzionerima, bit će u prvom redu uslovljena razlikom između ekonomske i sadašnje stanarine. Naravno da će visina nadoknade isto tako zavistiti i od visine ličnih dohoda pojedina, tako da će, na primjer, visokokvalificirani radnik dobiti veće povećanje od nekvalificiranog.

Na osnovu iznesenih principa sa sigurnošću se može tvrditi da uvođenje ekonomske stanarine ne će izazvati opadanje životnog standarda. Naprotiv, u stanovima odnosno u porodicama sa više zaposlenih lica visina ukupne nadoknade bit će veća od povećanog izdatka za stanarinu. Ukoliko zaposlena lica imaju veće kvalifikacije i značajniji položaj u procesu proizvodnje pa na toj osnovi i veće mjesečne prihode, povećanje plaća će biti veće i samim tim javit će se i mogućnost da takva porodica raspolože većim, odnosno, kvalitetnijim stanom kakav odgovara njenoj ekonomskoj snazi. I obrnuto, ako je riječ o porodičiji čija zaposlena lica imaju niže kvalifikacije a stanuju, sticajem okolnosti administrativne raspodjele, u stanovima prve ili druge kategorije, visina nadoknade ne može biti dovoljna za pokriće povećane stanarine. U takvim slučajevima preraspodjela stanova zamjenom treba da bude cjelishodno rješenje koje će omogućiti da svako koristi stan koji odgovara njegovim ekonomskim sposobnostima. Međutim, činjenica je da većina radničkih i službeničkih porodica stanuje u skromnijim stanovima, stoga te kirije, makar i ekonomske, ne mogu da budu visoke. Povećanje plaća licima koja se nalaze u ovim stanovima pogotovo će pokriti razliku u stanarini poslije uvođenja najavljenih mjera.

u ogledalu Kompetencije „detektivskih njuškala“

Kritike službenih kubanskih ličnosti upućene na adresu SAD nekih zvaničnih foruma SAD otkrivaju, da se neki ljudi na Sjeveru ne mire lako s promjenama, koje je ovoj zemlji donio pokret Fidela Castra. U vezi s nedavnim događajima na Kubi saznanje se, da je senatski pododbor za unutrašnju sigurnost SAD raspravljao o situaciji na Kubi, opravdavajući taj svoj akt istraživačkom djelatnošću o navodnoj »komunističkoj« protivkubanskoj djelatnosti.

Namjera je više nego prozirna. Kubanci se pitaju: s kojim pravom senatski pododbor jedne zemlje raspravlja o situaciji u nekoj drugoj zemlji. Nije li to miješanje u unutrašnje poslove Kube? To se pita i sam »Washington post«: »... da li će detektivska njuškala senatskog pododbora za unutrašnju sigurnost biti ljubazna, da objasne, kako Pododbor s ovim nazivom može opravdati svoju istraživačku djelatnost u protivkubanskoj aktivnosti?« Tako se pita ovaj američki list i dodaje: »Zamislite, da kubanski senat nađe za potrebno, da izvrši istragu o protivameričkoj djelatnosti u Misisipiju (država u SAD op. p.)?«

Nije zaista teško zamisliti kakva bi reakcija nastala u SAD, da kubanski senat uzme na sebe ovakvo pravo.

SPEIDEL — PO STAROM

Njemački general Speidel, o kome čijeg se imenovanja za visokog funkcionara Atlanskog pakta, svojevremeno podigla bura protesta u Francuskoj (i ne samo u Francuskoj), vrši nesmetano svoju novu dužnost. Bivši istaknuti Hitlerov oficir u okupiranoj Francuskoj, a sada »uvažena« vojna ličnost Atlanskog pakta, posjetio je ovih dana Alžir u pratnji 40 oficira NATO-a.

Ovo putovanje, koje neki promatrači dovode u vezu s francusko - alžirskim ratom, nije u Francuskoj dobilo neki naročiti publicitet. Štunja je karakteristična. Međutim, interesantno je reagiranje jednog zapad-

nonjemačkog lista. Istakavši, da se Speidel uputio u oblast gdje »vlada rat, krvoproliće i nemilosrdna borba«, list izražava uvjerenje, da to putovanje nije sasvim obična stvar.

Tko se ne bi složio s mišljenjem, da putovanje oficira NATO u Alžir nije sasvim obična stvar. Ali za Speidla su »rat, krvoproliće i nemilosrdna borba«, ipak sasvim obična stvar. Zar nije tako bilo u Francuskoj za vrijeme prošlog rata, kada je Speidel služio Hitleru?

Za Speidla sve po starom. A za Francusku?

BEZAZLENO »A« oružje?

Dok čitamo prve rečenice jedne informacije objavljene nedavno u američkoj štampi o novom atomskom oružju, koje pripremaju SAD, čovjek bi rekao da je na pomolu oružje, koje će lišiti ljude nespokojsva što ih je zahvatilo u ovo atomsko doba. U početku informacije ne krije se zadovoljstvo što će biti pronađeno takvo atomsko oružje, koje ne će imati onako strahovito djelovanje kao obična »A« bomba, ali bi u eventualnom ratu ipak imalo potreban vojni efekat.

Ali pogledajmo kakvo je zapravo to »spasonosno« atomsko oružje. Razorna eksplozivna snaga ovog oružja odgovarala bi snazi male bombe, neprijateljska oružana snaga bila bi uništena, materijalne štete na objektima ne bi bile velike, ali za vrijeme eksplozije bomba bi imala isto smrtonosno zračenje kao i ostale atomske bombe.

Zaista »utješna« novost! Društim riječima bila bi to bomba koja bi pobila sve živo i sačuvala objekte za armiju, koja se njome služi. I dosad smo imali prilike slušati kako se pojedine vojne ličnosti jednostavno rugaju s takozvanim »čistim« i »prljavim« atomskim bombama. Ali neshvatljivo je kako neki listovi mogu izražavati svoje zadovoljstvo nad pronalaskom, koji ima isto smrtonosno djelovanje kao i ostale atomske bombe.

I. K.

Prošireni plenum Općinskog komiteta SK Šibenik

Nedostajalo je inicijative u proučavanju Programa

U ponedjeljak poslije podne održan je u prostorijama Društvenog doma plenum Općinskog komiteta SK Šibenik, kojem je, pored sekretara osnovnih organizacija SK i tvorničkih komiteta, prisustvovali i predsjednik CK Narodne omladine Hrvatske Srećko Bijelić. Referat o stanju ideološko - političkog rada u organizacijama SK podnio je Rajko Dobrijević, član Općinskog komiteta SK. Poslije diskusije i usvojenih zaključaka određeni su predavači za pojedine teme iz Programa SKJ, čiji rad treba da bude završen do kraja ove godine.

Referat i diskusija podvukli su da u narednom periodu osnovne organizacije i tvornički komiteti glavnu pažnju treba da usmjeru na još jače ideološko - političko uzdizanje cjelokupnog članstva. U tom pravcu potrebno je aktivizirati sve ostale političke i društvene organizacije, kao i stručna udruženja. Nadalje je istaknuta potreba da se proučavanje Programa SKJ, te ostalih kongresnih materijala, provodi na konkretnim primjerima iz naše svakidašnje prakse, čega je dosad, kako je konstatirano na ovom plenumu, u priličnoj mjeri

nedostajalo. Analizirajući dosadašnji rad na izučavanju kongresnih materijala, a posebno Programa SKJ, plenum je ustanovio da u nekim organizacijama SK nije bilo potrebne inicijative, što je, naravno, uvjetovano i izvjesne slabosti u radu. Naime, sve organizacije nisu jednako ni u isto vrijeme izučavale materijale sa VII. kongresa SKJ, a neke se pak nalaze u priličnom zaostatku vis - a - vis onih u kojima je do punog izražaja došla samoinicijativa rukovodstva. Istaknuto je također da se štampa, a posebno na selu, veoma nedovoljno koristi, a još manje je bilo primjera da se aktuelni problemi nalaze na dnevnom redu sastanaka gradskih i seoskih organizacija SK. Naročito je bila zapažena diskusija druga Srećka Bijelića, koji je ukazao na izvjesne slabosti u radu pojedinih organizacija Saveza komunista. Između ostalog on je rekao, da se u nedovoljnoj mjeri osjeća utjecaj društveno - političkih faktora na razne probleme i događaje, malo ili se gotovo nikako ne tumače novi zakoni iz raznih društvenih oblasti i t.d., kao i to da se o djelovanju komunista povede veća pažnja.

Sjednica Zadrugnog saveza kotara

SREDITI STANJE U ZADRUGAMA

Na proširenoj sjednici Upravnog odbora Zadrugnog saveza Šibenik, koja je prije nekoliko dana održana u dvorani Društvenog doma, raspravljalo se o stanju u pojedinim zadrugama na području kotara Šibenik. O stanju u pojedinim zadrugama govorio je predsjednik Zadrugnog saveza ing. Zvone Jurišić. On je istakao, da stanje u većini zadrugnih organizacija nije ružičasto, a u nekim je čak i zabrinjavajuće. Gotovo sve zadruge na području kotara imaju veliki broj dužnika.

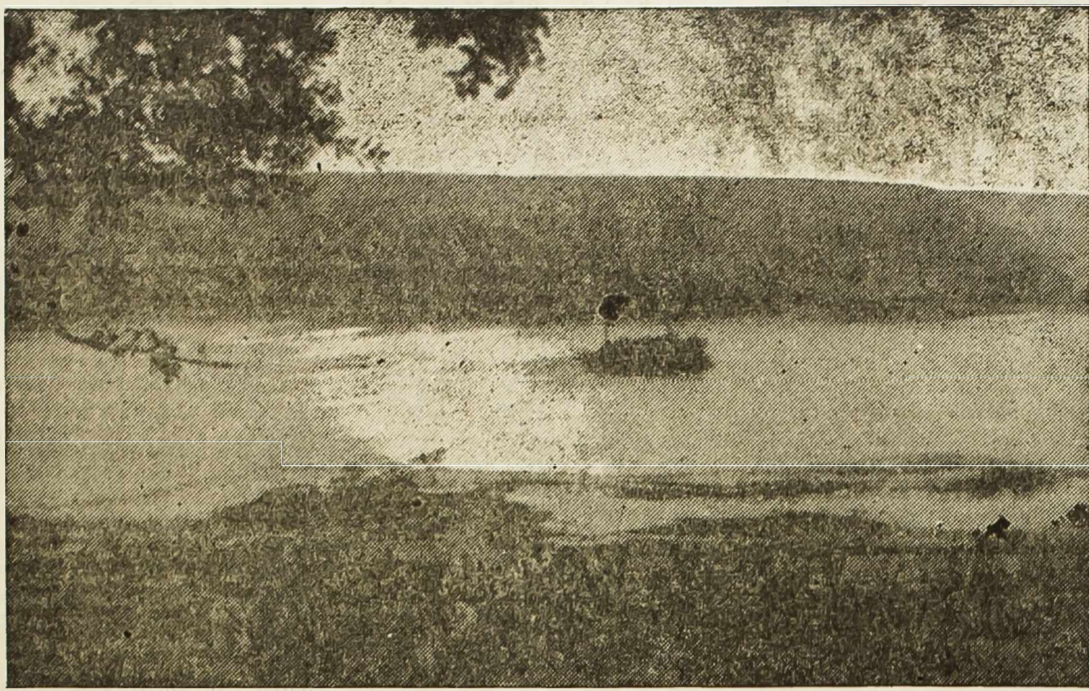
Tako, na primjer, pojedine društvene organizacije, zadrugari i zadruge duguju poljoprivrednoj zadrugi Vodiće oko devet milijuna dinara. Kad se uzmu u obzir manjkovi i dugovanja s internim pozajmicama, ta suma se penje na 12 milijuna dinara. Slučaj, koji se dogodio u toj zadrugi je jedinstven na području kotara. Naime, likvidacijom ugostiteljsva zadruge je svoja obrtna sredstva dala paušalistima, a sama otplaćuje amortizaciju i kamate. Zbog svega toga zadruge

gostionice vrši samo jedno lice. I

poljoprivredna zadruge u Stan-kovcima ima dosta dužnika, a i manjkova. Sredstva zadruge, u iznosu od 10 milijuna dinara raspršena su na više strana. U nekim zadrugama pojedini službenici su se neovlašteno kreditirali iz zadružne blagajne.

Jedan dio članova pojedinih zadruga, kao i poslovni upravitelji nisu opravdali povjerenje, koje su im dali zadrugari i zajednica. Oni dosad nisu vodili računa ni kontrole o društvenoj imovini i zadrugnim sredstvima. Ima slučajeva da članovi upravnih odbora nemaju pojma o radu zadruge, knjigovodstvu i ostalim pitanjima.

Stanje u zadrugnim organizacijama nije se gotovo ništa izmijenilo (Nastavak na 4. strani)



Pogled na Visovac

Priča čovjeka koji je propješačio dvije trećine morskog dna Jadrana

Tri minute s morskim psom

Prvih dana u mjesecu otiskuju se ronici iz Krapnja na more, da bi se potkraj mjeseca vratili u bazu s ulovom, odmorili uz svoje porodice i opskrbili brodove za novi »višad«. U predahu između »višada« preporučavaju se novosti iz mjesta i s mora. U kobnima i uz navoze, na koje su izvukli brodove da ih očiste, okruženi starim isluženim roniciama i dječacima, koji će ih možda zamijeniti na tom opasnom, ali i uzbudljivom poslu, razgovara se o dogodovštinama s minulog lova na spužve, koralje...

— Andrija, ispričaj drugu što si ti sve našao u moru, nutkali su spužvari jednog od svojih najboljih ronilaca Andriju Dizdarevića.

Nije ga bilo teško nagovoriti. Voli on te razgovore. Počeo je roniti prije 22 godine. Svašta je

vidio, doživio i našao pod morem. Kad su nedavno priznavali kvalifikacije krapnjaškim roniciama, Dizdarević je dokumentirao 3.000 sati ronjenja. Više nije trebalo. A mogao je i mnoge više. Računa, da pod površinom mora ima oko deset tisuća sati radnog staža, u potrazi za brodovima i željezom, spužvama i koraljima i uzgred tragajući oko starih potopljenih galija, ne bi li se našlo nešto vrijedno.

— Da sam crnim točkicama na karti, obilježavao mjesta na kojima sam se spuštao na dno mora u našim vodama Jadrana, od Mirne do Bojane, dvije trećine bile bi išarane, naglasio je Andrija, kako bi se znalo, da je to što će ispričati samo dio njegovih uspomena, koje je ponio iz »svijeta tišine«.

Gomile rimskih amfora i žara

— Na jednom »braku« kod lanterne Ploče zaustavili smo i usidrili brod. Sišao sam na dno i tragao. Umjesto spužava, pronašao sam ostatke neke stare rimske galije, koja je tu potonula prije kojih 1000 godina. Među ostalim našao sam jedan glineni tanjur, na kojemu je rimskim brojačama »CM« bilo označeno, da je tanjur iz 900. godine. Oko Korčule i Pelješa dva puta sam slučajno nailazio na velike gomile žara i amfora i po tim znakovima sam mogao zaključiti da su ti potonuli brodovi bili za ono vrijeme veoma veliki, od kojih 10 do 15 vagona nosivosti. Naravno, drvetu nigdje ni traga. Istrulo, kroz kojih 1000 godina ležanja u moru. Kopao sam dalje. Uvijek smo vjerovali, da bi moglo biti i zlata i drugih vrijednosti u žarama. Međutim, našao sam nešto još i zanimljivije: kovano olovno sidro, kovane bakrene čavle. Neke od tih stvari poklonili smo muzejima, a dosta ih se i dan danas nalazi kod obitelji ronilaca u Krapnju.

— No, bilo je nalaza novijeg datuma. Ti su me više zanimali, jer sam dugo vremena vadio željezo iz mora. Tako sam slučajno našao na tri broda potopljena u vrijeme Prvog rata, za koje nitko nije znao.

1949. našao sam u moru kod La-

stova jedan raskomadan trgovački brod. Nitko do tada nije znao gdje leži. U njemu sam našao dva čovječja gnjata potpuno sačuvana. Brod je bio torpediran. Stariji ljudi iz Lastova rekli su mi, da je pripadao talijanskom društvu »Katanija« i sjećali su se, da je 1916. torpediran.

U uvalici Lučica pod Bračom našao sam na 55 metara dubine jedan brod od svojih 2.500 tona. Bio je raskinut u tri komada. Bio je talijanski, premda nisam mogao pročitati ime, jer ga je prekrila rđa. Nitko nije znao kad je potopljen. Bit će da je torpediran noću u toku Prvog rata. Javio sam »Brodospasu«, a za pronalazak tog »rudnika željeza« dobio sam od njih lijepu nagradu.

Prije rata, kod Punta BIANKE na Dugom otoku našli smo »Etnu«, brod od 3.000 tona. Kupili smo ga za 10.000 lira i izvukli kao staro željezo.

1943. otišli smo mi krapnjaškim ronici kolektivno u partizane, na Vis, zajedno s ronilačkom spremom. Imali smo pune ruke posla. Zatvarali i vadili potopljene brodove i to uglavnom samo noću, zbog avijacije. Jednom smo kod Sumartina na Braču dizali potopljeni njemački invazivni brod. U njemu smo našli 5 mrtvih Nijemaca. E, koliko je bilo takvih zgoda...

U društvu morskog psa

Nije uvijek bilo ni zabavno, ni pustolovno. Andrija Dizdarević nam je pokazao lijevu ruku. Preko cijelog dlana duboki ožiljak posjekotine.

— Kad god pod vodom vidim morinu, okrenem glavu i nastojim se izgubiti. To vam je morška zmija, šarena, slična ugoru. Otravna je, a ima dvije »baterije« zubi. Pod Korčulom sam lovio spužve, kad me najednom morina šćepala za ruku. Misliha je, da je nešto uhvatila za »marendu«. Jedva sam istragao ruku, dao znak opasnosti i brzo na površinu. Izgubio sam mnogo krvi i mjesec dana bio nesposoban za posao. Ali u vodama Egipta sam mogao još gore proći. Oko mjesec dana zadržali smo

se u lovu na spužve između Aleka i Soluma, u blizini Marsamatruha, gdje su plaže i luksuzni hoteli. Jednog dana, na dubini od 18 metara našao sam najednom iza sebe tutnjavu. Kao da je torpedo. Okrenuo sam se i imao što vidjeti. Na 3 metra od mene zaustavio se morski pas. Miruje i gleda me. Dva i po do tri metra dug, zubi dugi kao pola cigarete. Pažljivo sam sakrio ruke, koje su se jedine bijelile. Gledamo se, 2, 3 minuta — cijela vječnost. Onda sam se pribrao, pažljivo iza leđa dao tri znaka — opasnost. Kad su me drugovi sa broda povukli, pratio me sve do površine, a onda se okrenuo i otišao. Ja sam dospio u bolnicu i mjesec dana odležao

Jedina ŽENA - RUDAR! ŽARULJE UKRAPNJU

Deset godina napornog rada. Prvi radio aparati u »pogonu«

Da su muškarci rudari — to je normalna stvar. Ali, da i žene kopaju ugljen — to je ipak neobično i zanimljivo. No, u Siveriću kod Drniša postoji i takav slučaj. Usamljena, ali utoliko zanimljiviji. Jedini slučaj u našoj zemlji da jedna žena ima 45 godina rudarskog staža — mađa neslužbenog — i da u 71. godini još uvijek kopa ugljen. Međutim, sada više iz navike...

Da vam je predstavimo: Marija Ramljak ud. Petra — stara 71 godinu — majka troje djece, od kojih je samo jedno doživjelo zrelost, domaćica, poljoprivredni radnik, pastir, hranitelj i — r u d a r!

Teren iznad zaseoka Ramljaka u Siveriću sav je prokopan. Ostaci rudarskih radova su vidljivi i brojni: zatrpane jame, crne naslage zemljanog materijala. Upravo tu, pored stare, dotrajale i napuštene kuće, našli smo ženu — rudaru, Mariju Ramljak, okruženu djecom iz susjedstva, gdje čuva krave. Zaželjeli smo joj dobar dan i stupili u razgovor.

Počela je škrtim riječima. Nije imala »tremu«, nego prosto Marija nije naučila da mnogo priča, već da mnogo radi. Iznenadili smo se kad nam je rekla da ima 71 godinu, jer izgleda previše živahna za toliku starost. Kosa joj je još uvijek više crna nego sjeda. Nas je interesiralo njezino kopanje ugljena. Škrtim riječima, ali vrlo susretljivo, Marija je nastavila:

— Eto vidite, sve je oko prekopano, izmješano. Pitate me, kad sam počela kopati i kako? Muž mi je poginuo u Prvom svjetskom ratu. U obitelji sam jedina ja bila sposobna za rad. Morala sam uzdržavati porodicu. I počela sam kopati ugljen. Otvorila sam svoju vlastitu »jamu«. Tako sam počela. I od tada neprekidno kopam ugljen. I gotovo svaki dan sam prodavala po dva-tri tovara uglja.

Slojevi ugljena nisu daleko od površine zemlje — i to je Mariji išlo u prilog. Kopala je iz godine u godinu. Negdje 1950. godine rudnik Siverić je počeo eksploataciju ovih naslaga i koristio ih sve do prije dvije godine. A kad su naslage ugljena iscrpljene — rudnik se povukao. Ostale su vrlo male količine, čija eksploatacija nije bila rentabilna. To sada »prikuplja« Marija Ramljak.

Rudnik Siverić joj je potkopao i staru kuću, koja je napukla i izradio joj novu: tri puta veću i deset puta ljepšu. Sada Marija živi s jednom kćerkom i unucima, prima penziju i može vrlo lijepo i bezbrižno da provede starost. Nije joj potrebno raditi ni kopati ugljen — ali se ne može otrešti dugogodišnjih navika.

D. Colović

— od straha. Sutradan dogodio se isti slučaj roniciu Jakovu Lučinu. Tu više nismo lovili. Jednom zgodom pod otokom Žirjem proletio je blizu mene morski pas 5-6 metara dug. Jučio je sigurno brzinom 40 km na sat. Na sreću, prošao je desetak metara od mene i nije se ni osvrnuo.

Doduše, imam uza se za obranu osti od metra. Ali... Nekad su Greci dolazili u lov na spužve kod nas. Nosili su noževe kao bajonete. Bili su spremni, pa kad bi naišli na psa, zarili bi mu nož među ralje.

96 metara pod morem

Andriju Dizdarevića i njegovog kolegu Ivu Govića ronici smatraju jugoslavenskim rekorderima. Dostigli su najveću dubinu ronjenja — 96 metara.

Na takve dubine idu samo u lov na koralje. Najprije užetom koje vuku po dnu utvrde da ima koralja, a onda silaze ronici. — Bilo je to kod Primoštena, 1953. priča Andrija. Za 25 minuta, koliko sam bio na dnu, našao sam oko 10 kg koralja. Od toga se dobije samo 30 posto prerađenog, izbrušenog, koji se cijeni po 250.000 dinara kilogram. Kako vidite, isplatilo se ići na takvu dubinu.

Inače, lijepo je dolje. Priroda je kao na kopnu. Ima stabala morskih biljki i po dva metra visokih. Kad je lijep dan, a nije prevelika dubina, vidi se dosta daleko. Ljeti je dolje hladno, a zimi toplo, što dublje, to toplije. Sportski podvodni ribolovci mogli su naslušiti nešto od tog podvodnog života. Signalni konopac i 60 znakova za razgovore jedina je veza ronilaca sa svijetom na površini, gdje dežura ronilačva pratnja i s najvećom pažnjom i strepnjom prati svaki znak iz dubine. Dogodilo se već Krapljanima, prije rata da su izvukli mrtvog, pocrnjelog druga iz mora. Od svih opasnosti najčešća je od »kesonske bolesti«. Prije rata stradalo je osam ronilaca. Poneki prohoda i gimnastičara po dnu mora i po deset sati, dok ga ne prođe grč.

I. Butković

I U POLAČI RODILO

U Polači, pod Dinarom, gdje ima nešto tanke kraške zemlje s poljicima i njivicama, ako pogodi kiša ljudi se nadaju priličnom radu, ali takvih godina nema mnogo. A ova je jedna od tih rijetkih i berićetnih, pa su Polačani veoma zadovoljni. Bijela žita su dala dobre prinose, krumpir je također rodio i trave ima dosta. Vinogradi, ako sve dobro prode i oni će se opošteniti. Kukuruz im je dobar, samo, ako bi još uskoro pala jedna kiša, kažu mještani ova godina bi u svemu bila rekordna, a takva da nije bila ni 1919., kažu stari Polačani, koja se smatra jednom od najrodnijih godina.

„Plastična operacija“ vodopada Krčić

Vodopad Krčića, Veliki buk ili Topoljski slap u blizini Knina, što se ruši s visine od preko 20 m preko prve Krkine sedrene barijere, ubraja se među najatraktivnije prirodne ljepote, što ih je stvorio fenomen krša. Krčić nestaje u samom izvoru Krke, koja na tom mjestu ima pravo kraško vrelo.

Na vodopadu Krčića, jednom od najljepših u našoj zemlji, mehaničkim djelovanjem ogromnih vodenih masa, koje nadiru koritom i ruše se niz raznovrsne oblike sedre (travertina), nastaju promjene i oštećenja, jer se mrežasti materijal sedre postepeno i stalno troši.

Sve to polako i sigurno ugrožava vodopad, a u pojačanoj mjeri može prouzrokovati i upropaštavanje čitavih djelova buka, što bi moglo potpuno izmjeniti sav izgled sadašnjih njegovih prirodnih ljepota.

Kad bi do toga došlo nastala bi velika materijalna šteta, jer porušeni vodopad izazvao bi promjenu toka Krčića, što bi imalo za posljedicu dovlačenje silnih količina pjeska i kamenja, koje bi se srušilo i zatrpano velike komplekse obradivih površina u Kninskom polju.

Za takvo strahovanje postoji gorki primjer Malog buka, koji je udaljen od ovog oko 2 km. Kada je bio provaljen ovaj vodopad, jurnula je voda s velikom snagom povukla hiljade vagona materijala i upropastila zemlju, zasula Krku i njive u polju. Bila je to velika havarija, i silni svijet iz Knina pošao je na lice mjesta vidjeti što je učinila stihija vode.

To je bio alarm i za Topoljski buk, jer se primjetilo da voda i njega potkopava, da oštećuje se-

dru i buši u njoj jame. Da bi se izbjegle teške posljedice, koje su nastale rušenjem Malog buka, pristupilo se podizanju obrambenog zida i zatvaranju povećih rupa.

Ali voda je i dalje radila i derala sedru. Tako i u novije doba, ta voda koja stvara ljepotu kraških slapova u isto vrijeme nastavlja svoje rušilačko djelovanje. Izjeda mrežasto tkivo sedre i pravi šupljine u stjenama topoljske barijere.

Kovačićani su po Oslobođenju popravljali obrambeni nasip i zatvarali rupe. Još su trebali izvršiti nekoliko plastičnih operacija, ali nisu imali dovoljno cementa.

I sada je krasni vodopad Krčića izvjestan bolesnik, koga treba liječiti i rane mu zacijeljivati. U kolikoj su mjeri teške njegove rane i oštećenje tkiva, potrebno je da kažu svoju riječ specijalisti geolozi i stručnjaci Konzervatorskog zavoda. Po laičkoj dijagnozi u obzir svakako dolaze »plastične« operacije.

Obrambeni zid koji se nalazi na pećini propušta vodu. Razina vode Krčića, neposredno pred obrušavanjem, nalazi se 5 m više od neravnog i udubljenog terena ispod obrambenog zida pod kojim se nalaze šupljine malih pećina.

Na samom vodopadu s polačke strane voda buši veliku rupu, sada već duboku blizu 3 m. Od nove rupe postoji opasnost, da se stijene vodopada odvale, čim bi se izmjenila sadašnja ljepota Topoljskog buka. Postoji još veće zlo, da voda sruši branu i da Krčić promjeni tok, kao što se prije desilo prilikom rušenja Malog buka.

Prirodne rijetkosti su zaštićene. O takvim objektima treba

Prošlo je punih deset godina općine, te brojni radni kolektivi otkako je narod Krapnja započeo radove na elektrifikaciji svog otoka. 1949. godine udareni su temelji pojedinim uređajima za električnu mrežu. Započela je izgradnja dviju trafostanica — jedne u Brodarici, a druge na suprotnoj strani, u Krapnju. Počela je borba s prikupljanjem materijalnih sredstava i sa shvaćanjima u selu. Mještani su ubrzo uvidjeli, da je električno svjetlo jedan od najvećih preduvjeta za daljnji ekonomski i kulturni razvitak otoka. Stoga i njihova pomoć nije izostala. Davali su dobrovoljne priloge, radili na svim mogućim radovima. U toku desetogodišnje borbe za dobivanje svjetla na otoku stanovnici su uložili mnogo truda i napora. Radovi su s malim prekidima dobro napredovali. Visina novčanih priloga iz dana u dan se povećavala. Narod Krapnja nalazio se pred potpunom pobjedom.

I konačno nakon deset godina, 27. srpnja Krapljanima se ostvario dugogodišnji san. U njihovom mjestu zasjale su prve električne žarulje, priključene na električnu mrežu Dalmatinskog elektroenergetskog sistema. Veselju nije bilo kraja. Svi mještani izašli su na ulice i s oduševljenjem gledali prve zrake stalne električne struje. U grudima svakog mještanina srce je brže zakucalo. U sjećanjima su im uspomene na sve teškoće na koje su nailazili prilikom izvođenja radova. Ako pogledamo bilancu dugogodišnjih napora, onda ćemo vidjeti da je narod Krapnja dao više od 1200 dobrovoljnih radnih sati. Za dovođenje električne struje utrošeno je do sada više od 12 milijuna dinara. Za potpuno dovršenje mreže niskog napona kroz selo, kao i u Brodarici utrošit će se još oko 3 milijuna dinara. To su velika sredstva koja su stanovnici otoka Krapnja i susjedne Brodarice utrošili za električnu struju.

Otok Krapnja je treći otok u primorskom dijelu Šibenskog arhipelaga koji je dobio stalno električno svjetlo. Stanovnici su zbog toga ponosni. Marljivi Krapljani ne će stati samo na tome. Oni će poduzeti niz akcija za uređenje svog mjesta. Kanalizacija i komunalni problemi očekuju u narednim godinama svoju realizaciju. I na tom polju rada stanovnici otoka Krapnja ne će iznevjeriti dosadašnju tradiciju. Pokazat će volju, znanje i svoje veliko zalaganje. Elektrifikacija otoka bit će podstrek u borbi za izvršenje novih zadataka i ostvarenje novih pobjeda.

27. srpnja — Dan ustanka naroda Hrvatske ostat će u dugotrajnom sjećanju svim stanovnicima otoka Krapnja i brojnim gostima, koji su toga dana došli na otok da prisustvuju velikoj radnoj pobjedi.

da vode brigu narodni odbori, ali i Konzervatorski zavod NR Hrvatske, koji bi preko svojih stručnjaka trebao vidjeti u kojem stepenu je ugrožen vodopad Krčića i da se na osnovu toga odrede potrebne mjere zaštite.

Pod Krčićem i u blizini vrela Krke korito je zakrčeno krupnim kamenjem, koje se tu nalazi još iz vremena izgradnje ceste Knin-Sinj. Zatim mnogo materijala je obrušeno kad su Nijemci pri povlačenju minirali cestu i zaštitne grubobrane, a na jednom mjestu se nalazi odvaljena gromada sedre. Krka radi toga, na samom izvoru, nema dovoljno prostora za otjecanje, već odmah skreće i udara o podnožje vodopada, prolazi kroz tunel koji je napravila, pa i to ugrožava sigurnost Krčićeva buka.

Ranije, do izgradnje ceste, moglo se lako doći do izvora Krke, čak i lađama, jer je vodostaj bio viši.

Stariji mještani se sjećaju, da su ribiči lovili ribu na samom zvoru Krke, a moglo se prolaziti lađama ispod sedrenih svodova, prema sjeveroistoku i ući u još dovoljno neispitano podzemno jezero, koje se zavuklo ispod sadašnje ceste i dalje između položaja obližnjih Gradina.

Pamte ljudi, kako su ulazili u jezero, nosili karbidske svjetiljke i mrežama i ostima lovili ribu.

Druga operacija koja bi se na ovom mjestu trebala poduzeti, nakon uvida i mišljenja stručnjaka geologa, sastojala bi se u raskrčavanju i uklanjanju materijala pod vodopadom i otvaranju prilaza podzemnom jezeru, što bi bila posebna kraška zanimljivost na ovo područje.

(M)

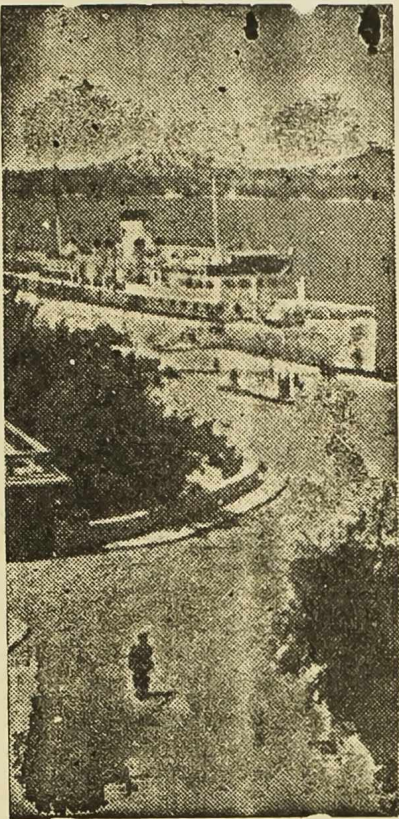
Novi kazališni repertoar

Kazališni savjet šibenskog Narodnog kazališta donio je nedavno okvirni plan repertoara za novu sezonu, koja će biti otvorena u listopadu. Početak će biti obilježen premijerom Marinkovićeve »Glorije«, koja je već s dosta uspjeha prikazivana na daskama naših kazališta. Predloženi repertoar će pretrpjeti možda izvjesne izmjene u toku sezone. Kazališni savjet odlučio se za ove komade. Od domaćih djela, osim Marinkovićeve »Glorije«, predviđena je komedija M. Dobričanina »Savremena basna«, jedno od dvaju djela nepoznatih starih dalmatinskih autora »Mara Kapuletica« u obradi dra. Ivana Božića i »Dubrovačka vragolija« u obradi V. Rabadana, zatim »Zvijezde su vječne« Matije Bora i »Ljestve Jakovljeve« Vladana Desnice. Među stranim komadima spominju se »Izgnubljeno lice« naprednog njemačkog pisca G. Weisenborna — historijska drama prema motivima romana V. Hugoa »Čovjek koji se smije«, zatim muzička komedija »Muzički pajaci« Lajoša Zilahy, »Dvanaest gnjevnih ljudi« savremenog američkog pisca Reginalda Rosea, »Lucy Crown«, I. Shawa i »Na tri kralja« Shakespearea. Izvođenje komada »Na tri kralja« bit će ujedno i prvo Shakespearovo djelo prikazano na šibenskoj sceni. U novoj sezoni bit će izvedeno devet premijera.

Manje promjene u ansamblu

U ansamblu šibenskog kazališta ne će biti izvršene nikakve bitne promjene. Kazalište je raski-

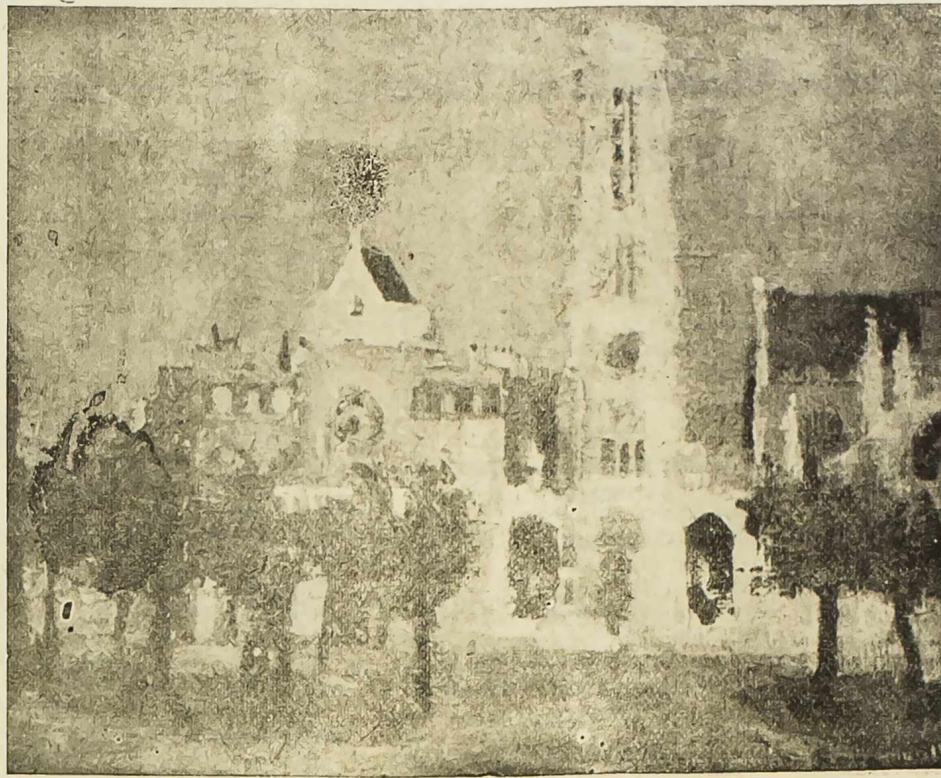
nulo ugovor sa četvoricom glumaca. Postojeći ansambl bit će upotpunjen novim snagama. To su Miodrag Gatalica, prije član Narodnog kazališta iz Dubrovnika, zatim Sreten Janković, kome će to ujedno biti prvi angažman, Zlata Berović, dosadašnji član pulskog Narodnog kazališta i Mira Rajner-Balin, koja se ponovno vraća u šibensko kazalište. Pita-



nje režisera još nije konačno riješeno. Uprava kazališta nastojat će angažirati stalnog redatelja. Tri komada režirat će Aleksandar Ognjanović. U tehničkom osoblju ne će uslijediti nikakve promjene.

Rasvjetni park i klimatski uređaji - glavni problem

Vlastitim sredstvima kazalište je uspjelo poboljšati scensko-tehničke uređaje. Međutim, to je još uvijek premalo i daleko od onog što zahtijevaju suvremene potrebe. Rasvjetni park i klimatski uređaji predstavljaju glavni problem cvog kazališnog kolektiva. Postojeći rasvjetni park je posve dotrajavao i oskudan tako, da ne odgovara ni najminimalnijim zahtjevima. Ukoliko ovom kazalištu bude povjerena organizacija Tjedna drame jadranskih kazališta, čuo će se zaista naći u teškoj situaciji. Za rekonstrukciju rasvjetnog parka bilo bi potrebno oko 3 milijuna dinara. Ništa bolja situacija nije ni s klimatskim uređajima, koji zbog svoje nekompletnosti zakažu baš u toplijim mjesecima. Za njihovo normalno funkcioniranje nedostajalo bi oko 2 milijuna dinara. To su sve pitanja koja će kazališni savjet zajedno s upravom trebati razmotriti i nastojati naći odgovarajuće rješenje. (J)



J. Roca:

Pariz (ulje)

SAGRAĐENA JOŠ JEDNA ŠKOLA

Na Dan ustanka mještani Čiste Velike dali su svojoj djeci i budućim generacijama najljepši dar — novosagrađenu školu.

Škola ima dvije velike i zračne prostorije, radionicu, kabinet, prostrani hodnik i čitaonicu, a na spratu se nalazi dobro uređeni stan za bračni par i za samca.

Iz razgovora s ljudima, a naročito onim mladima, zapaža se da od učitelja očekuju mnogo, ali mu ujedno obećavaju svoju izdašnu pomoć.

Povodom završenja ovog o-

bjekta NO Vodice i školski odbor Čiste V. priredili su svečanost na kojoj je uz mještane uzelo učesća oko 50 uzvanika, Vodička glazba i predstavnici vlasti, političkih i društvenih organizacija.

Svečanost je otvorio predsjednik školskog odbora Nikola Pešić, a zatim je govorio predsjednik NO-a općine Vodice R. Alfilić, koji je prikazao značaj ovog objekta ističući da je to »treća buktinja kulture u sjevernom

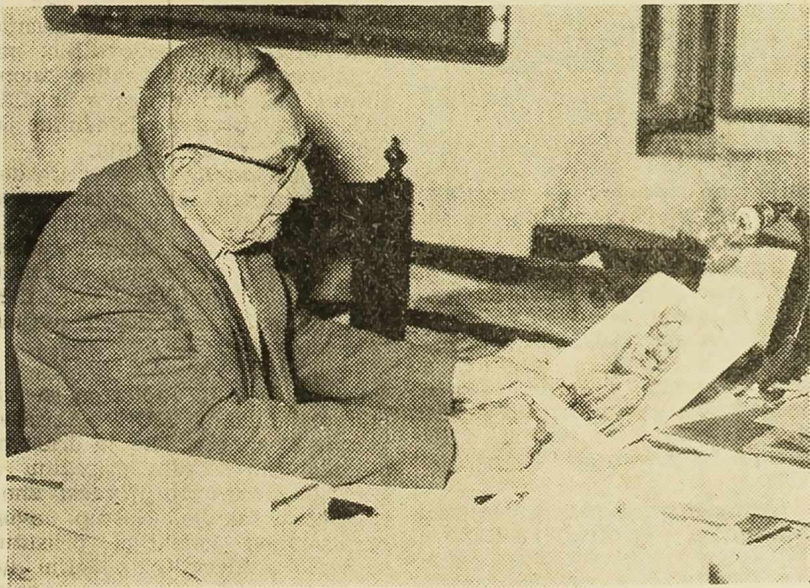
dijelu općine Vodice«, nastala posle oslobođenja.

Zatim je drug. Alfirev presjekao vrpce na ulazu u školu rekavši: »Danas je ovaj objekt gotov i ponosno ga dajemo na upotrebu narodu Čiste Velike«.

Tada su prisutni uz sviranje muzike razgledali prostorije školskog objekta. Do kasno u noć na buktinji kulture u sjevernom (A. E.)

SJEĆANJA NIKOLE ADŽIJE NA VELIKOG KIPARA

Poslije punih 16 godina naš veliki kipar Ivan Meštrović došao je nedavno u posjet svom rodnom kraju. 76-godišnji kipar neprestano radi. U posljednjih nekoliko godina napravio je veći broj umjetničkih djela, koja krase pojedina mjesta, ustanove, pa i kuće u našoj zemlji. Jedan od najnovijih njegovih radova jest je »Majka s dojenčecom«, skulptura, koju je Meštrović poklonio Dječjem odjelu Opće bolnice u Šibeniku.



N. Adžija pregledava arhiv

Svoj 76. rođendan Meštrović će proslaviti u domovini kod svojih prijatelja. Na svom putu po Jugoslaviji umjetnik se najprije zadržao u Zagrebu, a zatim će posjetiti rodno mjesto Otavice, Drniš, Split, mauzolej Njegoša na Lovčenu i još neka mjesta. Meštrović će u Šibeniku vjerojatno dati svoje mišljenje o postavljanju spomenika Jurju Dalmatincu ispred katedrale, kao i skulpture »Majka s dojenčecom« u Dječjem odjelu Opće bolnice.

Drniš, koji je na domaku Meštrovićeva rodnog mjesta ima nekoliko njegovih značajnih radova. Na prvom mjestu dolazi spomenik »Vrelo života«, koji je postavljen u parku u Drnišu prije dvije godine, zatim »Petropoljka«, »Majka i dijete«, »Sv. Rok« i još nekoliko portreta.

U dvokatnici kod mosta preko Čikole čuva se nekoliko Meštrovićevih starijih i novijih radova. To su uspomene Ivana Meštrovića na svog starog prijatelja Nikolu Adžiju i njegovu rodbinu. Lako je prešao osamdesetu Nikola Adžija još uvijek neumorno radi na sređivanju historijskog materijala iz Drniša.

Kad smo ga ovih dana posjetili u njegovom stanu Nikola se rado odazvao našoj molbi, da za čita-

oce »Šibenskog lista« iznese neke pojednosti o Meštroviću.

— Evo, upravo u ovom hodniku Meštrović je skinuo svoju seljačku odjeću i opanke i obukao »gospodsku«. Bilo je to davno, ali se to ne može zaboraviti. Meštrović čobanin, dijete seljačke porodice, nadaren i talentiran mladić slučajno je otkriven. Bio sam jednom u Otavicama i vidio njegove rezbarije i figurice u glini. Otac ga nije mogao školovati. Nas nekoliko u Drnišu smo se obavezali da ćemo mjesečno skupiti određenu sumu novca i dati mu osnovnu naobrazbu. Međutim, dječak je dobro napredovao u svom zanatu. Trebalo ga je poslati negdje drugdje. Otišao je u Split, a kasnije i na akademiju Beč. Iako nije znao njemački jezik ubrzo je savladao sve teškoće. U Beču je od 1901.—1903. godine stekao punu afirmaciju i veliko priznanje. Poslije toga dolaze njegova putovanja po raznim zemljama Evrope. Kipar neumorno stvara. Iz godine u godinu broj njegovih djela stalno raste. Redaju se visoka priznanja i pohvale. Dalmatinski krš je dao čovjeka, velikog umjetnika i kipara, koji je svojim umjetničkim radom poznat u cijelom svijetu.

U sobi Nikole Adžije, pored bogate biblioteke, stoji jedna figura iz gipsa.

— To je jedan od početničkih radova Ivana Meštrovića, kaže Adžija. Figura predstavlja djevojku s pticom. Tek nedavno sam doznao za nju i to slučajno. Jedna žena mi je poklonila tu figuru. To za mene predstavlja veliku vrijednost, jer se radi o jednom od najstarijih Meštrovićevih radova.

Malo podalje na stolu stoji autoportret Ivana Meštrovića, koji je veliki kipar poslao svom prijatelju prošle godine. Osim toga Meštrović je izradio poprsje pok. Božidara Adžije, Nikolino brata. Tako se stan Nikole Adžije pretvorio u mali, skromni muzej. Nikola se nada, da će se uskoro ta zbirka povećati.

Sliku Ivana Meštrovića, kao šesnaestogodišnjeg dječaka u opancima, koju donosimo u ovom broju dao nam je Nikola Adžija na »reversu«. To je jedina slika velikog kipara iz mladih dana. Nikola je tu sliku nedavno dobio iz Zagreba. Ljubomorno je čuva, da je pokaže svom prijatelju.

— Malo po malo, priča Adžija, nastojim pronaći još neke radove Ivana Meštrovića, koje je umjetnik napravio kao mladić. Sada upravo tražim za britvicom s

kojom je kipar počeo svoj umjetnički rad još kao čobanin u Otavicama. Taj bi me predmet neobično obradovao kad bi ga našao, kao i još neki drugi.

Na kraju nas je Nikola odveo u svoju »radnu sobu«. Po stolovima i na podu leže hrpe papira, spisa, novina i dokumenata. Nikola tu neumorno radi po cijele dane. Okreće papire, sređuje i bilježi. Zeli da iza sebe ostavi potpuno sređenu historijsku baštinu Drnišu. Nikola ima i još nekih planova, o kojima nam nije htio ništa detaljno reći. (Z)



Jedan od prvih radova Ivana Meštrovića

SELO ORLIĆ CE OSPOSOBITI

DVORANU U ZADRUŽNOM

DOMU ZA KULTURNO-PRO-

SVJETNI RAD

Na osnovu zaključka zbora birača u Orliću NO općine je usvojio odluku u uvođenju mjesnog samodoprinosu od 3 posto od katastarskog ukupnog prihoda, koja će se sredstva upotrebiti za osposobljavanje dvorane u zadrudnom domu u svrhu razvijanja kulturno - prosvjetne djelatnosti.

film od srijede do srijede

Lift za gubilište

FRANCUSKI FILM. REŽIJA LOUIS MALLE

Slučaj je glavni pokretač onoga što se događa u ovom filmu. Zbog slučajnog telefonskog poziva sekretarice, Julien je zaboravio na konopac, koji mu je poslužio pri ubistvu, a koji je ugledao tek iz svojih kola. Zbog konopca je ostao čitavu noć u liftu, a kroz to vrijeme su njegova kola poslužila paralelnom odvijanju drame jednog mladog »posuđivača« tujih kola i njegove male ljubavnice, drame, koja je njegovu tešku situaciju još više zapletljala. Rezultat su trojica mrtvih i četvorica na robiji. Sve se odvija samo od sebe, jednim čisto fatalističkim tokom, kojem su svi bespomoćno prepušteni. Policiji zločinci padaju sami u ruke kao zrele jabuke, jer je slučaj ili sudbina, koja dirigira tokom događaja, uputila ga tim pravcem, tragičnim za sve protagoniste. Moralne postavke filma su za diskusiju. Zločince doduše stiže ruka pravde, ali zar to nije bilo možda mimo naše želje? Inače, film je koliko zanimljiv toliko i uzbudljiv, zato što su jednako zaslužni režiser, glumci, kamera i muzika, koji su se upravo savršeno stopili jedni u druge i ostvarili jedan poseban ugadač, kojim smo bili obuzeti od početka do kraja filma.

Mister Roberts

AMERIKKI FILM. REŽIJA: JOHN FORD I MARVIN LE ROY

Zaista je trebalo mnogo mašte i duha, da bi se život na jednom malom teretnom brodu, koji obavlja službu sasvim na periferiji zbijanja Drugog svjetskog rata i plovi »od Dosade« do Apatije i obratno, svračajući koji put u Monotoniju«, prikazao onako živo s mnoštvom pojedinosti i epizoda, veselih i gorkih, kojiput možda malo onako po američansku i pretjeranih, ali zato ne manje simpatičnih i zabavnih. U centru je tužna priča o nesuđenom heroju Mister Robertsu, kojemu rat izmiče a da nije omirisao barut i koji pošto poto hoće da se nađe tamo gdje je »gusto«. Međutim, heroj je i-pak postao na svom brodu i to kad se usudio da iščupa i baci u more kapetanovu palmu, simbol »ambicije, svireposti i gluposti« utjelovljenih u kapetanu, koji mnogo podsjeća na Kveega iz »Pobune na Cainu«, a kojeg je odlično kreirao James Cagney. Kad je napokon ipak dospio u ratni vrtlog, sudbina se s njim gadno našalila, jer ubrzo neslavno gine od japanskog kamikazea, dok je pio kavu. Zahvalan scenariju, iskusni režiseri J. Ford i M. Le Roy i odličan glumački kvartet (Henry Fonda, James Cagney, William Powell i Jack Lemmon) omogućili su nam dva vrlo ugodno provedena sata.

Kronika o siromašnim ljubavnicima

TALIJANSKI FILM. REŽIJA: CARLO LIZZANI

Možda Pratolinijev roman ostavlja na čitaoca ipak jači utisak negoli ovaj film, koji je snimljen po njemu, jer snaga piščeve riječi omogućava čitaocu jači mašti da bez ograničenja, koja nameće slika, predstavi sebi događaje i lica koja sudjeluju u njima. Vidljiva je namjera režisera da što vjernije prenese na platno roman i zato je film ustvari više ilustracija romana, negoli samostalno umjetničko ostvarenje. Međutim, to ipak ne umanjuje njegovu vrijednost kao filma, jer tragika događaja u Italiji koji prate uspon fašizma, a koje promatramo kroz njihov odraz na malu fiorentinsku ulicu Via del Corno, prikazana je dovoljno znažno da gledaoca uzbudi i izazove u njemu revolt i ogorčenje. A zar je drugi efekat uopće i potreban? Zahvaljujući pažljivo izabranim glumcima, koji su dali izdiferencirane likove, mnogo lica iz filma ostat će nam dugo u sjećanju.

Meštrović u 16. godini

novosti iz naših općina

Sjednica NO-a općine Knin Usvojene dvije odluke

Obornici kninske općine, na osnovu Zakona o nacionalizaciji zgrada i građevinskog zemljišta usvojili su nedavno dvije odluke, kojima se reguliraju neka pitanja iz te oblasti. Riječ je o zgradama ili djelovima zgrada, (a sezonski se koriste, te nisu predmet nacionalizacije), koje koristi vlasnik ili članovi njegove uže obitelji, ali pod uslovom da korisna vršina ne smije prelaziti 120 m².

Druga odluka se odnosi na bivše vlasnike nacionaliziranog građevinskog zemljišta, koji sada mogu podnijeti zahtjev NO općine za podizanje nove zgrade prema urbanističkom planu, s predviđenim rokovima, za uže područje grada od 1. VIII. 1959. g. do 1. IV. 1960. g., a za šire područje, uključujući neka sela na pr. Vrbnik i Zagrović, od 1. VIII. 1959. g. do 1. VIII. 1960. godine.

NOVA ŠKOLA U OTONBRDU

Nakon dovršenja školske zgrade, osiguranja opreme i ostalih preduvjeta za normalan rad, na odvojenim sjednicama Općinskog vijeća i Vijeća proizvođača, prihvaćeno je rješenje o osnivanju nove škole u Oton-Brdu.

NOVI UPRAVITELJI POLJOPRIVREDNIH ZADRUGA

Ovih dana, na zajedničkoj sjednici obaju vijeća NO-a općine Milan Vejnović je imenovan za novog poslovnog upravitelja OPZ Mokro Polje, a Spase Radić iz Plavna za upravitelja OPZ »Tromeđa« Oton-Plavno. (m)

U KNINSKOJ KRAJINI SVE VIŠE FAZANA

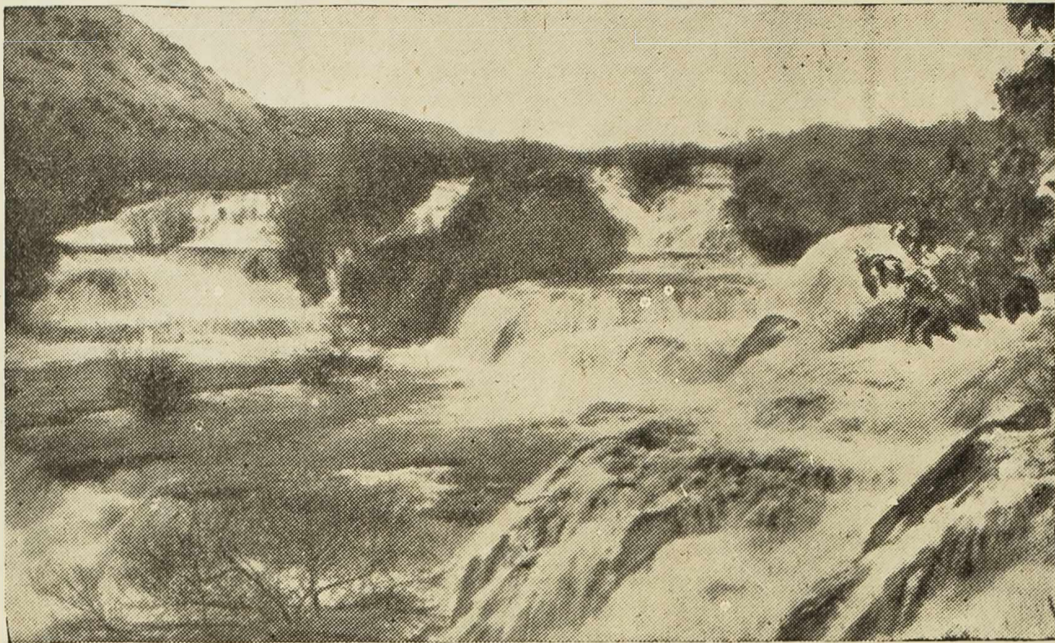
Do pred nekoliko godina lijeva Kninska krajina nije imala plemenite pernate divljači niskog lova. Iako su za to postojali vrlo povoljni uslovi, jer područje obiluje mladim šumama i branjevinama, koje su okružene poljima i livadama.

Ta činjenica pokrenula je aktiviste Lovačkog društva u Kninu, pa su u posljednje dvije-tri godine pristupili nabavci i uvođenju fazana i fazanskih jaja koja su stajali pod kvočke. U tome su postigli lijepe rezultate. Od početnih 50, pa druge godine 100 fazana, koji su pušteni u rezervate, sada ih se razmnožilo u slobodnom uzgoju preko 500.

Dok su se prije fazani nalazili u području Buruma, oko imanja poljoprivrednog dobra »Glavica« i još ponegdje u blizini okolici Knina, sada se doznaje, da su izšli iz užeg kruga kretanja, pa ih viđaju u Plavnu, selima kosovske doline i prilično nizvodno, u šumarcima kraj obale Krke. (m)

STAMBENA ZAJEDNICA GRADI STANOVE

Ovih dana Narodni odbor općine dao je garanciju na iznos od 1.980.000 dinara Upravi stambene zajednice u Kninu, koja će dobiti kreditom iz Općinskog fonda za kreditiranje stambene izgradnje, izvršiti adaptaciju nekih prostorija za nove stanove.



Slapovi Krke

Kad Željeznica mora da prodaje krumpir

Dešavaju se i takve stvari. Da li griješkom ili ne ne znam, ali jedna pošiljka krumpira imala je čudne peripetije. Na kraju, troškovi su toliko narasli, da je krumpir »pojeo« sam sebe. O tome smo doznali na željezničkoj stanici u Kninu. Evo pojedinosti.

Dana 3. srpnja prispio je na kninsku stanicu vagon broj 122433 i u njemu 4945 kilograma krumpira. Prema tovarnom listu broj 128 krumpir je predan na prijemu 28. lipnja iz stanice Melenci za Knin, a poslana ga je zemljoradnička zadruga u Todošu za poljoprivrednu zadrugu Orlić-Markovac.

Po prispjeću vagona s krumpirom, stanica je odmah obavijestila poljoprivrednu zadrugu, ali o-

no 56940 dinara, dok su nastali troškovi zbog telegrafiranja, vozarine, kolske dangube i drugih administrativnih troškova oko prodaje ukupno iznosili 65.314 dinara. Tako pošiljalac mora željeznici nadoplatiti 8.374 dinara.

Interesantno je, da se predstavnik pošiljaoca javio osobno željezničkoj stanici Knin, tek 15. srpnja. Kad je bio upitan, da razjasni kako je do ovoga došlo, slegnuo je ramenima i rekao: »Ljudi mogu pogriješiti«. I tko zna, kako je otpremač, predstavnik zemljoradničke zadruge u Todošu, krumpir uputio na zadrugu Orlić-Markovac, koja stvarno krumpir nije naručila. Eto, dešavaju se u takve stvari. (M)

va je odbila prijem robe, jer da nije naručila krumpir. Na to je stanica Knin, istog dana depešom obavijestila pošiljaoca da raspolaze s robom, jer primalac ne će da je preuzme. Kad odgovor nije stigao, stanica je uputila željezničku depešu 6. srpnja. Pošto ni tada odgovor nije stigao, depeša je ponovljena slijedeći dan kao i telegrafska preko Željezničkog transportnog poduzeća u Zagrebu, pa opet nije stigao nikakav odgovor.

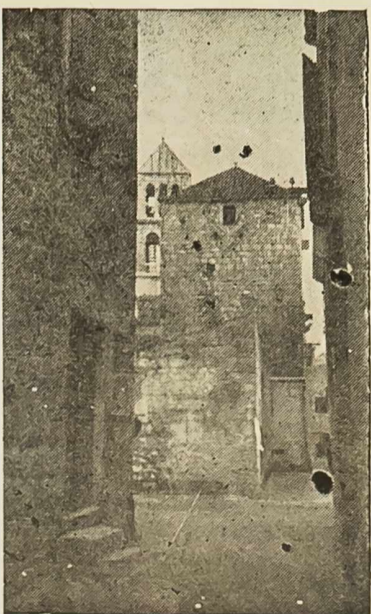
Kako je postojala opasnost od propadanja krumpira, to je stanica Knin morala dati u javnu prodaju. Bilo je više interesenata, ali je postignuta najviša cijena od 12 dinara po kilogramu. Tako je za ovaj krumpir bilo naplaćeno

POLJOPRIVREDNA ZADRUGA KNIN NABAVLJA NOVI TRAKTOR

Zbog sve većeg interesa zadrugara za korišćenje mehanizacije pri obradi zemljišta i obavljanju drugih poslova, poljoprivredna zadruga u Kninu, pored dva već postojeća traktora uskoro će nabaviti još jedan »Ferguson«, koji će služiti za međurednu obradu vinograda i imati uređaj za prskanje vinove loze. Zato je Narodni odbor općine ovoj zadrugi dao garanciju na iznos od dinara 2.291.262 za dobivanje kredita iz Općeg investicionog fonda.

BERBA LAVANDE

Na pokusnim parcelama u Kninu i Golubiću, već drugu godinu uzgaja se lavanda, koja se veoma dobro snašla na ovom području. Nedavno je izvršena berba lavande, a uskoro će se pristupiti dobivanju lavandinog ulja i ispitati njegov kvalitet, kako bi se mogla utvrditi rentabilnost uzgoja lavande u ovom kraju i njezino širenje u druga mjesta, koja pružaju povoljne uslove za uzgoj ove korisne i aromatične biljke. (m)



Motiv iz Vodica

BILJEŠKA IZ UNEŠIĆA

Oni su oplemenili krš Aktivnost omladinske organizacije

Unešić je najveće selo u Dalmatinskoj Zagori. Upravo, to je centar ovog krševitog kraja.

Unešić ima mjesni ured, pekara, poštu, gostionicu, osmogodišnju školu i — poljoprivrednu zadrugu. I baš ta zadruga je u stvari Unešić. Točnije, zadruga daje pečat i impuls cijelom životu ovog kraja. I baš o njoj, o radu njezine uprave, o radu mladića i djevojčaka, članova ove zadruge, pričat ćemo vam u ovom prikazu.

Rekli smo: Unešić nema industrije — osim jedne pekare, kapaciteta 100 kg kruha dnevno. Unešić i okolina nemaju plodnog polja ni bujnih livada. Unešić nije na raskršću važnih puteva, nije trgovačko mjesto. Unešić osim kamena i nešto malo duhana nema nikakvih drugih sirovina. Pa ipak je ovaj kraj u posljednjih deset godina daleko iza sebe ostavio prošlost — i vinuo se naprijed. Zahvaljujući, u prvo mredu, velikoj volji ljudi, posebno mladih, i poljoprivrednoj zadrugi.

U Unešću ćete vidjeti »osmo svjetsko čudo« — zadrugu ekonomiju. Geografski — ona se nalazi oko 4 km sjeverozapadno od željezničke stanice, između Ostrogašice i Podumaca, Ustvari — ona se nalazi u kamenu.

Ako putem i »kozjim« stazama dođete na uzvišicu poviše zadrugne ekonomije u Unešću — stat će te začuđeni i iznenađeni.

A kad stupite na tlo ekonomije i izbliza pogledate što je sve tu učinjeno, nameće vam se pitanje: koliko je trebalo truda, znoja i mišica da se od kamena stvori zemlja? Kamena rebra ili »prizidi« — kako ih nazivaju Unešćani, djeluje pomalo stravično, kao kostur neke ogromne zvjeri iz bajke. (»Prizidi« su grmole kamena široke oko 2 m, visoke pola metra, a protežu se od jednog zida zadrugne ekono-

mije do drugog — poprijeko. Razmak između »prizida« je oko 8 metara).

Između »prizida« zasađene su plemenite sorte vinove loze. 25.000 čokota već daje plodove, 20.000 čokota zasađeno je prošle godine, a 75.000 zasadić će se ove i naredne godine. Uskoro 120.000 čokota plemenitih sorta vinove loze. A za godinu, dvije-tri bit će preko 200.000, pa opet više.

Osnovani su i sekciju mladih zadrugara, koja broji 17 članova. Mladi zadrugari su ove godine na četiri probne parcele zasadili crni luk, a na 5.000 metara kvadratnih posijali djetelinu. Rezultati su više nego dobri. Očekuje se da će ubrati 7-8.000 kg crnog luka. I od djeteline se očekuje nadprosječan prinos.

Omladinci Unešića su svestrani. Njihova omladinska organizacija je među najboljima u drniškoj općini. Nedavno su dobrotvornim radom sagradili nogometno i odbojkaško igralište.

Mnogi od tih mladića i djevojčaka zaposleni su u industriji pomorskog bazena (Split, Šibenik) i svakodnevno putuju kućama vlakom. Nedjelju u vrijeme poljoprivrednih radova, najčešće provedu na zadrugnoj ekonomiji. A mnogi su, opet, našli zaposlenje baš na zadrugnoj ekonomiji, koja pruža mogućnost zarade zapošljavanjem sve većeg broja sezonskih radnika.

Nema sumnje da će iskustva unešićke zadruge okolni seljaci prenijeti i na svoje škrto zemljište. U tome je pionirska zasluga zadruge u Unešiću, koja nema ni traktora, ni plodnih površina, ali i čiji članovi imaju čvrstu volju za rad, i koji od kamena stvaraju plodno tlo. (D. Č.)

TIJESNO U srpnju preko 19 tisuća noćenja

Tijesno. More i borovina. Kuće i na otoku Murteru i na kopnu. Dijeli ih more, a spaja oko 8 metara dugi pomični most. Ispod njega prolazi voda pola sata u jednom, a pola sata u drugom smjeru. Kuriozitet za strance. U tom strujanju i cipli nalaze dobru hranu. Brodovi su rijetki, ali i-pak prolaze. I autobusi prolaze četiri puta dnevno. A usporenim brzinom produ i osobna kola. Ljudi s kopna na otok i s otoka na kopno. Dolaze ljudi iz Zagreba, Beograda, Novog Sada, Tuzle, Ljubljane, Karlovca ...

Dođaze i iz Njemačke, Danske, Engleske. A 1.476 je turista došlo u srpnju i imalo 19.687 noćenja. Kapaciteti: 70 je ležaja u hotelu »Borovnik«, a 270 u kućnoj radinosti. Pribroje li se i ljetovališta, izlazi mnogo više. A ljetovalo je 296 djece iz Tuzle sa 4.681 noćenja, 80 djece, čiji roditelji rade u tvornici »Rade Končar« sa 1.520 noćenja, 59 radnika i radnica »Elektrode« iz Zagreba sa 750 noćenja, 115 djece iz šibenskog kotara sa 2.760 noćenja. Da ne redamo više spomenut ćemo samo ferijalce (srednjoškolce i studente) iz Smederevske Palanke. Njih 57 sa 600 noćenja. Šatori im se žute i bijele u zelenoj borovi s kopnene strane. Dolaze i rođaci i mještani, koji preko godine nisu ovdje. Oni se ne vode u turističkim knjigama, a i pak su i oni, donekle, turisti. I oni, koji samo produ bez noćenja.

A cijene? U hotelu dnevni pansion s boravišnom taksom iznosi 570 dinara, a u kućnoj radinosti soba stoji od 120 do 160 dinara.

Uostalom, kolovoz je našao. Svi kapaciteti su rezervirani. A Tijesnjani su zadovoljni, jer i njihovi gosti odlaze zadovoljni. (J. G.)

Vijesti iz Vodica

26. srpnja održan je sastanak OK SKH-u i OK NOH-e, na kojem je razmotren rad OK NO Vodice i date smjernice za buduću što uspješniju i plodniju rad.

Konstatirano je, da doradašnje rukovodstvo nije zadovoljilo, pa je nakon svestrane analize kooperirano nekoliko drugova u OK NO, a za novog predsjednika je izabran Tomislav Španja.

Novi će komitet što skorije donijeti program rada organizacija NO po selima i uspostaviti tješnju suradnju s rukovodstvom organizacija na terenu, u čemu će imati čvrstu podršku OK SKH-e Vodica, što dosad uvijek nije bilo slučaj.

Od 20. VII. u Vodicama se na odmoru nalazilo KUD »Abrašević« iz Beograda. Isto je društvo održalo vrlo uspješnu priredbu u kojoj je učestvovalo pjevački zbor i baletna sekcija. Nastup ovog renomiranog kolektiva prisutni su toplo pozdravili, uz želju da se ovakve priredbe organiziraju češće na našoj pozornici. (A. E.)

Gradani pišu

Laka zarada

O lakoj zaradi često se piše, ali o onoj većeg obujma. Ovdje će biti riječi o »sitnoj« zaradi.

Ovog mjeseca ušao sam u prodavaonicu ribarskog pribora Vin-ka Urema s namjerom da kupim »pel« za ribolov. Uzeo sam 25 metara »pela« smotao ga i pitao koliko imam platiti. 185 dinara rekao je prodavač. Znači 7 dinara metar. Učinilo mi se previše skupo. Ušao sam zatim u susjednu trgovinu društvenog sektora. Kod njih »original kolo« od 100 metara zapada 250 dinara.

Tako sam došao do zaključka, da sam mogao u ovoj prodavaonici imati za 125 dinara 50 metara »pela« i 60 dinara u džepu. Činjenica je, da on plaća metar »pela« po dva dinara, kao i prodavaonica društvenog sektora, a on ga uspješno, naročito djece prodaje po 7 dinara i zaraduje 5 dinara po metru. To ni u kojoj trgovini nije dozvoljeno. Slično jedna mala udica kod istog trgovca zapada 5 dinara, a u poduzeću »Kornat« samo 2,50 dinara. (BR)

Srediti stanje u poljoprivrednim zadrugama

(Nastavak sa 1. strane)

nilo u odnosu na prethodne godine. Sto više, manjkovi i ostale pojave iz godine u godinu su sve masovnije. Neke zadruge su se orijentirale na krupne komunalne probleme u svom mjestu. Međutim, to je jedna od pozitivnih uloga poljoprivrednih zadruga, ali samo u tom slučaju kad ima materijalnih sredstava. Kod zadruga se primjećuje još jedna anomalija. U pojedinim slučajevima dugovanje zadruge je dva puta veće od njezinog obrtnog kredita. Narodni odbori općina nisu u stanju da pokriju sve manjkove i gubitke. Stoga je potrebno da se zadruge same pobrine, da povrate svoja sredstva od društvenih organizacija, pojedina i ostalih dužnika.

U našim poljoprivrednim zadrugama uvriježila se i familjarnost među članovima. Od 48 zadruga, koliko ih ima na našim terenu, upravitelji duže vrijeme nisu pregledali knjigovodstvo, poslovanje ni rad zadruge. Zbog toga se i pojavljuju gubici i manjkovi.

Kontrahaža u poljoprivrednim zadrugama na našem terenu pokazala je dosad negativnu bilancu. Tako, na primjer, 15 zadruga

duguje na račun kontrahaže oko 20 milijuna dinara.

Na kraju proširene sjednice doneseni su i zaključci, kojima treba srediti stanje u zadrugama. Na prvo mjesto dolaze zaključci, koji se odnose na počinitelje krivičnih djela. Za sva djela poslovnih upravitelja i ostali članovi treba da snose materijalnu i moralnu odgovornost. O tome će se pobrinuti pojedine inspekcije i organi unutrašnjih poslova. Osim toga doneseni su zaključci, da se upute pisma općinskim komitetima SK, narodnim odborima općina i vijećima proizvođača o stanju u poljoprivrednim zadrugama i da se o svemu tome poduzmu konkretne mjere. Zadrugni savjeti će napraviti analizu stanja u zadrugama i sazvati sjednice. Dosad je bila praksa da predsjednici upravnih odbora primaju mjesečni honorar. Taj honorar će se ubuduće ukinuti, o čemu će voditi računa poslovni upravitelji zadruga.

Tokom ovog mjeseca sve poljoprivredne zadruge moraju sazvati sjednice, a do početka mjeseca studenog naplatiti sva dugovanja od pojedinaca i organizacija.

gradska kronika

Posjet djece palih boraca

U Sibeniku je 30. i 31. srpnja boravila grupa od oko 80 djece palih boraca iz svih krajeva zemlje, koji su okupljeni u logor »Sutjeska« obišli neke krajeve zemlje, a među njima i Dalmaciju. Putovanje po Dalmaciji odred je izvršio jednim brodom koji im je na raspolaganje stavila komanda JRM. Prilikom dolaska u Sibenik pozdravila ih je grupa šibenskih pionira i pionirki, darovavši im buket cvijeća. Pozdravio ih je također i Nikica Zenić, predsjednik Općinskog odbora SSRN. Djeca palih boraca je zatim priredena zauska u restauraciji hotela »Krka«. Poslijepodnevni boravak iskorišten je za obilazak grada i njegovih znamenitosti. Sutradan je logor »Sutjeska« napustio grad u pravcu Knina i Zagreba. (T. D.)

ŠIBENIK KROZ TJEDAN

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera talijanskog filma — PROBISVIJET — (6. do 9. VIII.)

Premijera sovjetskog filma u boji — MALVA — (10. do 12. VIII.)

»20. APRILA«: premijera američkog filma u boji — TRI SATA DO ODLUKE — (5. do 9. VIII.)

Talijanski film — KCI PUKA — (10. VIII.)

Premijera talijanskog cinemascope filma u boji — BRANA NA PACIFIKU — (11. do 16. VIII.)

»SLOBODA«: francuski film — HEROJI SU UMORNI — (do 7. VIII.)

Američki film — NEVINO OSUBEN — (8.—10. VIII.)

Američki film — GRIJEH JEDNE NOĆI (11.—12. VIII.)

DEŽURNE LJEPARNE

Do 8. VIII. — II. narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.

Od 8.—12. VIII. — I. narodna — Ulica Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

ROĐENI

Margita, kći Eduarda i Ljubice Činoti; Divna, kći Jerka i Stane Skorić; Hrvojkica, kći Ivana i Dobrile Vaborski; Karlo, sin Ivana i Ide Pačić; Neda, kći Andrije i Palmine Štopin; Zoran, sin Miroslava i Jolande Bakić; Nada, kći Tomislava i Anke Cipitelo; Nikica, sin Jose i Zdravke Bujas; Romeo, sin Maria i Marije Jelovčić; Ivica, sin Ante i Danice Badžim; Nevenko, sin Slavka i Dobrile Cvitan; Zeljko, sin Krste i Nere Pelajić; Kristina, kći Luke i Svetinke Perković; Ivo, sin Branka i Jasenke Ukić; Zoran, sin Milana i Ane Skrobonja; Irena, kći Mira i Biserke Slavica; Zorica, kći Aleksandra i Zvezdane Volarević.

VJENČANI

Mikulandra Slavko, radnik — Sestera Mira, radnica; Anđelić Dušan, brodograditelj — Bačić Darinka, učiteljica.

UMRLI

Bakšun Marko pk. Šime, star 70 godina, Dubajić Mira pk. Nikole, stara 29 godina, Šikuljin Ana rod. Vudrag, stara 74 god.

Obavijest

U suglasnosti s Centralnim odborom Saveza boraca NOR-a sek. cija bivših političkih zatvorenika, interniraca i deportiraca — grupe »BUHENVALD« priprema kolektivnu posjetu BUHENVALDU, bivšem koncentracijskom logoru. Učesnici sami snose sve troškove.

Grupa bi krenula na put u prvoj polovini rujna o. g.

Pravo učešća imaju samo preživjeli drugovi iz tog logora. Sveukupni troškovi puta i vadenje pasosa iznosili bi oko 14.000 dinara. Osim toga učesnici mogu dobiti deviznih sredstava u visini od 12.000 dinara.

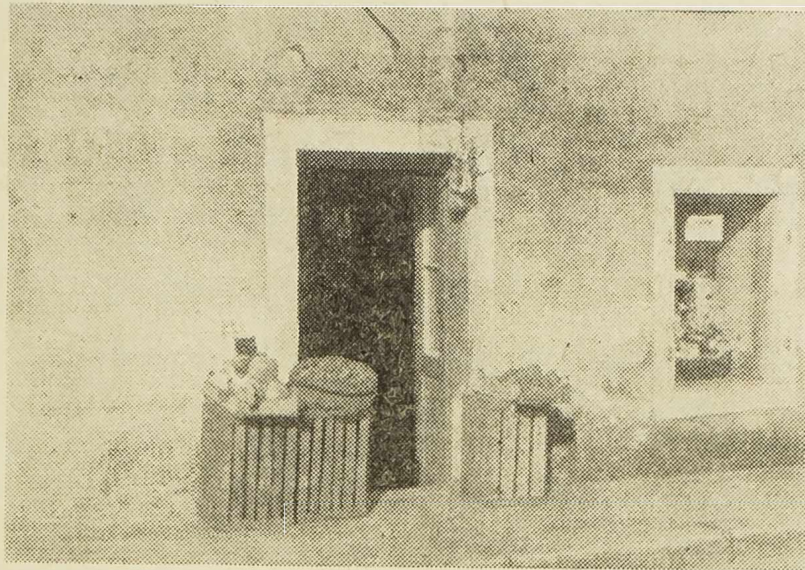
Za sve pobliže obavijesti zainteresirani neka se obrate Kotarskom odboru Saveza boraca Sibenik.

Kotarski odbor Saveza boraca Sibenik

Izrađena rješenja o nacionalizaciji građevnog zemljišta

Sekretarijat za financije Narodnog odbora općine Sibenik ovih dana izdao je rješenja o nacionalizaciji izgrađenog i neizgrađenog građevinskog zemljišta na području katastarskih općina Sibenik, Mandalina i Crnica, te ih stavio na uvid zainteresiranim licima. Rješenja su izložena u prizemlju NO-a, s uputama o pravnom lijeku.

Kako saznajemo u toku je izrada rješenja o nacionalizaciji građevinskog zemljišta za katastarske općine Dolac, Gorica, Zlalin i Zaton.



SITNICE, ALI...

Silom prilika šibenska tržnica je smještena na najprometnijem mjestu — u Ulici Bratstva i jedinstva. Po proizvodima, koji su izloženi na štandovima od ranog jutra pa do podne stalno pada prašina, koju podižu brojni automobili, autobusi i ostala vozila. To se ne može izbjeći ni uz najbolju volju. Međutim, ta prašina ne predstavlja veliko zlo, jer se svi proizvodi prije konzumiranja peru, a mnogi kuhaju i prepariraju. Tako, u krajnjem slučaju ne prijete opasnost od zaraza i oboljenja, iako to nije isključeno.

U našem gradu postoji jedan mnogo veći problem. Naime, na ulici ćemo često vidjeti kako se u otvorenim košarama prenosi kruh iz pekare u prodavaonice. To možete vidjeti i na našoj slici, koja je snimljena na »Vanjskom« ispred podoficirske menze. Logično je, da takav način prijenosa kruha nije ni malo estetski, a kamoli higijenski. To su morali vidjeti pekari i odgovorni rukovodioci, kao i oni, koji prenose kruh. Taj najtraženiji svakodnevni artikl prođe kroz mnogo ruku od pekare do potrošača. On dolazi u dodir s raznim predmetima i osobama koje rukuju s njim. To je normalno, ali pri tome treba voditi mnogo računa o higijenskim uvloima, čemu se, izgleda, kod nas posvećuje malo pažnje. Da je kruh u ovoj košari, bio pokriven, stekao

bi se daleko bolji dojam. A ovdako, građani s nepovjerenjem gledaju na kruh i na prilike pod kojima se on pravio. To uvijek ne mora biti opravdano, ali...

I naši prodavači voća i povrća naslažu ispred svojih prodavaonica pojedine proizvode, koji su izloženi suncu, prašini, muhamama i ostalim insektima. Oni na taj način »osvajaju tržište«, privlače kupce i »reklamiraju« svoju robu. A higijena? Ona dolazi u zadnji plan. Naša kamera registrirala je i ovu scenu: u Ulici Borisa Kidriča ispred Opće bolnice prodavač je načičkao voće i povrće. To je vidio i sanitarni inspektor i upozorio prodavača. Kontrole naših radnji morale bi biti češće, jer će se na taj način osigurati higijensko - zdravstveni uvjeti. O tome se moraju brinuti i poduzeća.

PISMO IZ KORČULE

Primjer za pohvalu

Redakcija našeg lista dobila je ovih dana neobično pismo iz Korčule, koje je pisao Jordan Bolić s broda »Livno«.

U pismu između ostalog stoji: »Prilikom prolaska kroz Sibenik izgubio sam, 25. srpnja novčanik s 19.000 dinara i svim dokumentima. Tek poslije nekoliko sati primijetio sam, da u džepu nemam novčanika. Budući da nisam imao s čim da otputujem vratio sam se s Martinske u Sibenik. Ušao sam u non-stop prodavaonicu i upitao, da li su našli kakav novčanik. Blagajnica Neda Gulin mi je predala novac i izgubljene dokumente. Bio sam neobično iznenađen i dirnut ovakvim postupkom. Ponudio sam joj i nagradu, koju je ona odbila. Molim vašu redakciju da preko lista, pošto nemam druge prilike, najsrdačnije zahvali dru-

garić Gulin i osoblju non-stop prodavaonice«.

Zablaćani uređuju selo

U Zablaću su nedavno počeli radovi na uređenju i uljepšavanju mjesta. Uglavnom se radi na proširenju seoskih ulica i na nasipavanju male uvlae ispred nedovršenog Doma kulture. Ovu akciju poduzeli su sami mještani na dobrovoljnoj bazi.

Veliku pomoć mještanima pružilo je građevno poduzeće »Izgradnja«, koje je posudilo oko 350 metara montažnih tračnica i nekoliko vagoneta za prijevoz zemlje i kamenja. Svaki mještalin je dao obavezu, da će dovesti po tri vagoneta zemlje iz ulice, koja se uređuje. Radovi dobro napreduju zahvaljujući mjesnim organizacijama i nogometnom klubu »Polet«. (ML)

Vespe naše...

Tek u večernjim satima šetači i ostali prolaznici na obali mogu vidjeti da se naš grad u zadnje vrijeme veoma mehanizirao. Vespe su, kako netko reče, počele »diravati« kao nekontrolirani sateliti. Njima se, usput rečeno, pridružuju i ostala motorna vozila na uobičajenoj večernjoj šetnji po obali. Nemamo mi ništa protiv mehanizacije. Naprotiv, drago nam je vidjeti kako standard naših građana poprma široke razmjere. Međutim, šetači na obali imaju dosta prigovora na račun vlasnika »Vespi«. Da se razumijemo, oni nisu zavidni na »Vespe«, nego su ogorčeni na postupke »Vespaša«.

Zamislite, pričao mi je znamac, stajao sam jedne večeri na trotoaru pred »Krkom« i promatrao šarenilo boja i bujicu prolaznika. Tu običajnu živost narušavale su »Vespe«, njih četiri. Vozači su »diravali« od Doca do hotela »Krka«, oko zgrade NO općine do Poljane i natrag. Ta njihova šetnja počela je upravo kad se na obali okupilo najviše ljudi. »Vespe« su jurile velikom brzinom, kao da se održava kakvo takmičenje. Jedan vozač je udario dijete, a malo kasnije druga »Vespa« je oborila jednog čovjeka. Ljudi su se okupili i s pravom negodovali. Vozač se cinički osmjehnuo, opsovao prolaznika što nije pazio pri prelazu preko ulice, upalio motor i odjurio. Kasnije sam ga vidio još nekoliko puta. Vozio je malo sporije.

O svemu tome uvjerali smo se i mi jedne večeri. Dok smo stajali na obali »Vespaši« su neumorno krstarili cestom. Jaki favoriti i lagani piskuti sirena upozoravali su prolaznike da se sklopte s puta. Došlo je jednom i do lakše nesreće, koja, na sreću, nije imala težih posljedica.

Naša obala je postala omiljeno šetalište Sibenčana i ostalih gostiju, a naročito za vrijeme sparnih ljetnih večeri. Tada se na njoj okupi i više stotina šetača. Ljudi, u pomanjkanju slobodnog prostora šetaju i po cesti. Tako je gotovo u svim većim gradovima u našoj zemlji. Međutim, u pogledu saobraćajnih propisa situacija je u Sibeniku sasvim drukčija. Vozilima je preko cijelog dana dozvoljen prolaz obalom. »Vespaši«, da bi pokazali svoje »novo« vozilo i privukli pažnju većeg broja ljudi obilato, ali nepotrebne koriste ta saobraćajna ovlaštenja. Nadležni organi i saobraćajna milicija trebali bi zabraniti vožnju obalom u večernjim satima. Od 19 sati pa dalje niti jedno vozilo nema potrebe da ide prema Docu, jer već tada završava radno vrijeme splavi. Automobili, koji dolaze na parkiralište ispred hotela »Krka«, kao i traktori, kamioni i autobusi,

koji idu prema autobusnoj stanici i poduzeću Luka i skladišta imaju slobodan put Splitskim putem oko zgrade NO općine i nemaju nikakve potrebe da idu ispred hotela »Krka«.

Za reguliranje saobraćaja na obali u večernjim satima, te za oslobađanje šetača od nepotrebnog straha i eventualnih nesreća nisu potrebni nikakvi naročiti izdaci. Treba jednostavno svim vozilima, a naročito »Vespama« zabraniti prolaz, postaviti nekoliko tabli s oznakama i nekoliko saobraćajaca, koji će kažnjavati nedisciplinirane vozače i podnositi prijave sucu za prekršaje. Takve mjere bilo bi potrebno što prije poduzeti, da bi se građanima omogućilo nesmetano šetanje po obali.

Kad je već riječ o obali, onda je potrebno kazati nešto i o isčekivanju svakodnevnih parobrodarskih pruga. Čim se u kanalu ukaže brod ljudi se okupe na obali i do posljednjeg mjesta zauzmu mulo Krka. Jedni ispručuju, drugi dočekuju goste i prijatelje, a treći iz znatiželje dođu da vide »vapor«. Tada na obali nastane neopisiva gužva, kakva se ne može vidjeti u drugim lučkim gradovima. Putnici se kroz gomilu svijeta guraju da bi uhvatili malo slobodnog zraka. To je naš, šibenski običaj, koji, iskreno rečeno, nije ni malo pohvalan. Kod pristajanja broda može puknuti koje čelično uže i donijeti neželjene posljedice. Uz malo više pažnje građana gužve na obali se mogu vrlo lako izbjeći. To barem nije nikakav problem.

Vrijeme će se poboljšati

Poslije velikih vrućina, koje su vladale gotovo 15 dana, u petak navečer nastupilo je naglo pogoršanje vremena popraćeno s vjetrovom i grmljavinskim pljuskovima. Sve do tog dana na našem području zabilježene su dosta visoke temperature, koje su se kretale iznad 30 stupni Celzija. Tako je u petak 31. srpnja maksimalna temperatura iznosila 21,3 stupnjeva, a već sutradan živa u termometru popela se samo do 27 stupnjeva. U ponedjeljak 3. kolovoza ujutro ponovno je nastupilo naoblacjenje sa kišom, te je u 7 sati minimalna temperatura iznosila 18 stupnjeva. Prema obavještenju u Meteorološkoj stanici Sibenik ovo pogoršanje vremena bit će prolaznog karaktera, te će već krajem tjedna ponovno doći do povišenja temperature. U toku proteklih dana na ovom području palo je oko 10 mm kišnog taloga.

Gostovanje zagrebačke „Komedije“

U petak i subotu navečer u organizaciji Doma JNA ansambel zagrebačkog kazališta »Komedija« priređuje Reviju humora i pjesama. Izvedba će se održati na trgu pred Gradskom vijećnicom. Nastupaju Mirjana Dančuo, Vlado Stefančić, Joža Šeb i drugi. Početak u 20.30 sati. Karte se nalaze u pretprodaji na blagajni Narodnog kazališta, od 17 — 20 sati svakog dana.

ZAHVALE

Obavještavamo sve prijatelje i znance da je u 29. godini života, 27. srpnja ove godine, preminula naša draga kći, sestra, vjerenica i rodica

DUBAJIĆ MIRJANA pok. NIKOLE — pravnik

Zahvaljujemo svima onima, koji su pomogli i olakšali posljednje časove našoj dragoj pokojnici.

Obitelj Dubajić

Mali oglasnik

PROŠLOG ČETVRTKA IZGUBIO SAM TAŠNU s knjigama ispred hotela »Krka«. Moli se poštene nalaznik da je, uz nagradu, preda upravi lista.

MIJENJAM LIJEPI JEDNOSOBNI STAN u centru Bjelovara za isto takav, ili dvosobni u Sibeniku. Interesenti neka se obrate na adresu: Stipe Jakoliš, Zagrade broj 14, Sibenik.

USRED LJETA

Sunce na Poljani pripeklo. Oni, koji moraju preko nje, lijeno prolaze. Čistač cipela povukao se u ugao pod gradskim zidom i razapeo sunčobran. U ruci mu komadina čentruna. Nožem rebire koštice, reže komade crvenog ploda, nabada ih na vrh noža, pa se sladi voćem, od kojeg su se na pazaru složila brda, koja nam govore o obilju...

Ako bisno htjeli govoriti o obilju, u ovoj rodnoj godini, — bolje da ne govorimo o pazaru, na kojem ima i čentruna, i cata, i jabuka, i bresaka, i grožđa, i jaja, i krumpira, i balancana, i fažoleta, i salate, i blitve, i, da tako rečemo, tu je cijela botanika raslinja koje čovjek konzumira, — jer kad bismo govorili o tome, trebalo bi koju ruku reći i o špicama, i o korama, i o muhamama, i o pčelama što kupe slad s izloženog voća, i o svemu onome što prati obilje, a što traži nečiju (zna se čiju) intervenciju u interesu zdravlja ljudi...

O tome kako svega ima obilato, govori nam i jedna slika, koju bismo mogli nazvati obiljnom igrom odraslih i djece: Gori beton ulice koja vodi od Poljane prema Baldekinu. Peče gole tabane. Ali djeca, koja trče za kamionom natovarenim čentrunima i catama, ne poskakuju od toga. Htjeli bi da dohvate koji komad iz karoserije...

Čovjek, koji je na kamionu, tjera ih i prijete — čentrunom što ga drži u ruci oslonjenoj na rame.

Djeca galame, motor kamiona brekće pod brzinom...

Odjednom:

— Pljas!

Centrun je poletio s ramena rasuo se crven po vrućem betonu...

Djeca grabe i srču komade razbijenog ploda.

Djeca sve više za kamionom. A čovjek nastavlja s igrom...

Poleti drugi, pa treći plod...

Kamion zamiče za kuće. Djeca se više ne čuju, a oni koji su prošli tom ulicom, vidjeli su koštice i oglodane kore razbijenih plodova duž cijelog puta...

— Obijest od obilja — rekao je neki prolaznik.

A neki drugi, koji je tu stvar promatrao s drugog aspekta:

— I tu igru pokrit će spasnosni kalo...

...

Tko jutrom sjedi pred »Krkom« zna koliko vrijedi hladovina usred ljeta. Prijatno je tu pročitati novine, koje doneseš sa sobom u džepu ili u ruci.

Sjedeći pred »Krkom« Sibenčanin uživa promatrajući turistički promet. Na raskršnici pred hotelom i kroz terasu kavane prode sve — i oni koji doklizde s limuzinama, pa parkiraju tamo uz rub obale, gdje ih dočeka mjesto među bijelim linijama i pod suncem, uz pozdrav čuvara parkirališta, koji svojim mušterijama želeli dobro jutro i pogledom pod očalima, koji su se spustili nešto

niz nos, opominje na konduktersku torbu, koja mu visi o ramenu... i one koji dođu vlakom, pa otvaraju kutije, da se okrijepe poslije noćnog gužvanja i treskanja u vagonima (i to za malo mora, kako nekidan reče jedan trbonja, koji se ispuhavao na jednoj stolici), te piju kiselu vodu da se osvježe... Pred »Krkom« su, konačno, i oni koji zakasne na kupališni brod. Takvi se ljute i ove godine, kao i prošlih, jer još nisu uspjeli shvatiti, da brod ne ide u deset sati, »najlpsu uru za ći na banju«, pa onako ljutiti, čekajući dva sata da se okupaju, ne žele da komuniciraju ni s konobarom...

...

Uza sve to Jadrija je jedino sredstvo protiv vrućine.

Tko želi da se rashladi — ima bife; ako nema novaca — tu je šumica. Kome od vrućine zakipi u glavi — može k brijaču... Gladan ima voća, a žedan će se lako snaći kod onog starog u majici, koji obilazi kupače s damižanom, bocunom od pola litre i pirjom...

Zastave, novine, razglas, šandulini, streljana, mali nogomet, budući vrtovi — to je danas Jadrija.

I, da ne zaboravimo, more!

A »plava noć«?

Bila je jedna. Lampioni u bojama stoje i podsjećaju na nju. Ali priredba se ne ponavlja... Neki kažu, da uprava kupališta ne nalazi povoda

SPORT

Prvenstvo plivačkog podsaveza Zadar-Šibenik

„MORNAR“ NAJBOLJI

Na plivalištu »Jedinstva« u Zadru održano je, prošle srijede ovogodišnje prvenstvo Plivačkog podsaveza Zadar — Šibenik u plivanju, na kome je nastupilo oko 150 plivača i plivačica iz 5 klubova: »Mornar« iz Šibenika, »Biograd« iz Biograda, »Mladost« iz Iža Velog, »Galeb« iz Preka i »Jedinstvo« iz Zadra. Ekipni prvak postao je »Mornar« iz Šibenika zahvaljujući ženskoj momčadi, koja je plivala gotovo bez konkurencije. Šibenski plivači zasluženo su osvojili naslov momčadskog prvaka Plivačkog podsaveza Zadar — Šibenik. »Mornar« je sakupio 156 bodova, drugoplasirano »Jedinstvo« 117, treći je »Biograd« s 52 boda, četvrta »Mladost« sa 6 i peti »Galeb« sa dva boda.

Najviše prvih mjesta osvojili su šibenski plivači, čak 6, a »Jedinstvo« iz Zadra četiri i t. d. Ako

Šibenik - Solin

U nedjelju će se na stadionu »Rade Končar« odigrati prijateljska nogometna utakmica između »Šibenika« i »Solina«. Ovo je prva utakmica na domaćem terenu u jeku priprema »Šibenika« za predstojeću nogometnu sezonu. U momčadi »Šibenika« vjerojatno će nastupiti nekoliko novih igrača. Početak utakmice je u 17.30 sati.

Deset pitanja tajniku „Šibenika“ M. Karadžoli

Što nam možete reći o plasmanu kluba na kraju prvenstva?

— Ovdje blabo. Nezalaganje nekih igrača i pomajkanje standardnog tima, za što je donekle bilo i opravdanja — glavni su razlozi slabog plasmata. Ceste promjene u momčadi urodile su lošim rezultatima.

Treninzi i pripreme za novu sezonu?

— Da bi ekipa bila spremna za iduće prvenstvo, pripreme su počele prije nego prošlih godina. Redoviti treninzi održavaju se od ponedjeljka do petka. Treba istaći da oni ne će samo pridonijeti postizanju određene kondicije, već će se nastojati da ekipa dobije potrebnu uigranost. Osim toga, vodit će se računa o tome, da igrači otklone i druge sadašnje nedostatke.

Jesu li učinjene promjene u tehničkom rukovodstvu?

— S Lušticom prekinut je ugovor, te mu je povjerenje da preuzme treniranje momčadi. Iako nema kvalifikacija za vršenje trenerskog poziva, Luštica je dao pismenu obavezu Nogometnom podsavezu Split da će sudjelovati na seminaru za nogometne instruktore, koji će se održati u listopadu ove godine. Njemu će u radu pomagati Z. Nedling s kojim je također raskinut ugovor. Upravni odbor kluba smatra da će rad dvojice bivših igrača dati dobre rezultate.

S kojim ste još igračima prekinuli ugovore?

— S Mikulandrom, Begom, Batinićem, Bašićem i Markovićem.

Prinove u novoj nogometnoj sezoni?

— S obzirom da Urukalo i Orošnjak ove jeseni odlaze na odsluženje kadrovskog roka u JNA, uprava se potrudila da im nađe dostojne zamjene. Tako je nedavno potpisan ugovor s bivšim igračem »Rijeke« Ninčevićem, dok se uskoro očekuje da će ugovor potpisati bivši igrač »Solina« Grujica. Računamo također da će nam pristupiti još dvojica igrača. To su Colović iz »Rudara« i Đerek iz »Zadra«.

S kim će se klub sastati u prijateljskim susretima?

— Najvjerovatniji su protivnici: »Hajduk«, »Dalmatinac«, »Borac«, iz Drvara, »Solin« i eventualno reprezentacija Nogometnog podsaveza Zadar.

Da li ste zadovoljni ždrijebom?

— Svakako. U prvim kolima igramo tri puta kod kuće, a svega jedamput gostujemo. O ish-

bismo izdvojili osvojene bodove muških i ženskih ekipa, onda bismo u muškoj konkurenciji dobili ovakav poredak: prvo »Jedinstvo« sa 110 bodova, drugi »Mornar« sa 48, treći »Biograd« sa 29 i t. d. U ženskoj konkurenciji »Mornar« je sakupio 108 bodova, »Biograd« 23 i »Jedinstvo« 7 bodova.

U muškoj konkurenciji jedino prvo mjesto za »Mornar« osvojio je Bogdanović na 200 m prsno s rezultatom 3:08,0. U ženskoj konkurenciji sva prva mjesta pripala

su plivačicama »Mornara« iz Šibenika. Rezultati:

100 metara prsno: Biserka Bujas 1:43,0; 100 metara slobodno: Antonija Bašić 1:28,4; 50 metara leptir: Biserka Bujas 0:46,9; 100 metara leđno: Roza Bašić 1:48,4 i štafeta 4x50 mješvito: »Mornar« 1. 3:00,7.

Za ovako veliki uspjeh, kao i za osvajanje prvog mjesta na prvenstvu Plivačkog podsaveza Zadar — Šibenik, »Mornar« može zahvaliti svojoj ženskoj ekipi, koja je zauzela sva prva mjesta.

Dvojac „Krke“ na Bledu

Prošle srijede veslači dvojica s kormilarom »Krke« (Škarica i Vrčić) otputovali su na pripreme reprezentacije za Evropski šampionat, koji će se održati 14. i 15. ovog mjeseca u Makonu (Francuska). Neposredno prije polaska razgovarali smo s Paškom Škaricom, koji je rekao:

— U tri dvojača s kormilarom i ove godine konkurencija je jaka. Pored prošlogodišnjeg pobjednika Z. Njemačke, tu se nalaze i čamci SSSR i Poljske, koji mnogo ne zaostaju za Njemcima.

— Što mislite o plasmanu?

— Mislim da imamo dovoljno kondicije i rutine da se plasiramo u finale. Borit ćemo se, da

zauzmemo što bolje mjesto i da odnesemo barem jednu medalju. O tome je zasad prerano govoriti. Najbolje je da pričekate prve vijesti iz Makona.

Optimizam šibenskih veslača nije neopravdan. Oni su sposobni da izdrže do kraja i da nas ugodno obraduju kao i dosad. Dali će »Krkini« dvojac ponoviti uspjeh s tromeča u Beču?

Dvije nagrade veslaču Škarici

Na posljednjem plenumu VSJ, koji je održan krajem prošlog mjeseca na Bledu odlučeno je, da se četverac zagrebačke »Mladosti« nagradi specijalnom nagradom (zlatnim prstenom) za osvojeno treće mjesto na Evropskom šampionatu prošle godine. U četvercu »Mladosti«, kao pojačanje veslaš je Paško Škarica veslaš »Krke«. Na svečan način veslačima su uručeni darovi.

Olimpijski komitet Jugoslavije na svom posljednjem sastanku nagradio je 50 istaknutih sportaša prošle godine. Među pedesetoricom nagrađenih nalazi se i veslaš »Krke« Škarica.

Novi članovi druge lige

Nakon dva mjeseca prvenstvenih okršaja, u kojima je sudjelovalo 20 klubova, završeno je kvalifikaciono natjecanje za ulazak u II. saveznu ligu. Prema očekivanju naslov prvaka u svojim skupinama osvojili su favoriti. Novi članovi postali su »Mačva« iz Šapca, »Pobjeda« iz Prilepa, »Varteksa« iz Varaždina i »Igman« iz Sarajeva. Prva dva kluba takmičit će se u istočnoj, a druga dva u zapadnoj skupini II. lige. Pored »Varteksa« i »Igmana«, u skupini u kojoj se natječe i Šibenik, u novoj sezoni imat će mo prilike vidjeti i sarajevskog »Željezničara«, koji je doživio sudbinu skopskog »Vardra«, te zajedno s njim napustio društvo najboljih. Po svemu izgleda, konkurencija će u ovoj godini, bar što se tiče zapadne grupe II. lige, biti neobično jaka i od svih će klubova iziskivati maksimum zalaganja.

»POLET« — »PRVIĆ« 3:2 (1:0)

U nedjelju je u prijateljskoj nogometnoj utakmici »Polet« iz Zablaca pobjedio momčad iz Prvić Luke i Šepurine s rezultatom 3:2.

Igra je bila živa i zanimljiva. Kod »Poleta« su se istakli J. Grigas, Kristić i Salamun. Pred oko 300 gledalaca susret je dobro vodio A. Aleksa iz Zablaca. (ML)

ŠIBENSKI LIST

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik Uređuje redakcijski kolegij

Direktor: Marko Jurković

Glavni i odgovorni urednik: NIKOLA BEGO

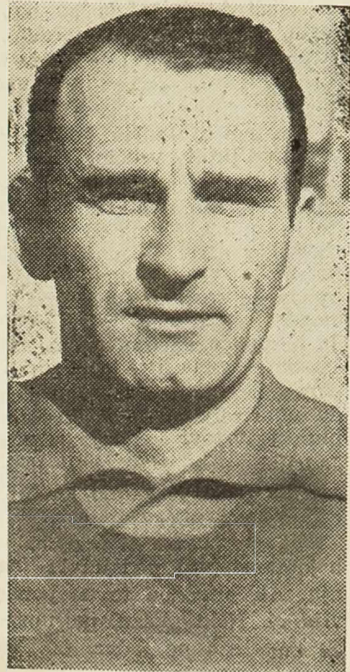
Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 435-70-1-7

Rukopisi se ne vraćaju

Pretpлата za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 Din.

Tisak: »ŠTAMPA« - Šibenik



Luštica — novi trener

Još jedna pobjeda plivača „Mornara“

U nedjelju je PK »Mornar« gostovao u Preku gdje se u prijateljskom plivačkom i vaterpolo susretu sastao s domaćim »Galebom«. U plivačkom dijelu programa dominirali su plivači »Mornara«, pobjeđivši plivače »Galeba« sa 40:30 bodova. Prva mjesta za ekipu »Mornara« zauzeli su: Na 400 i 100 m slobodno Rade Bego 100 m. prsno Ivo Iljadica, 100 m. leptir Frane Bogdanović i štafeta 4x100 mješvito u sastavu: Ante Subašić, Ivo Iljadica, Frane Bogdanović i Bogdan Mraović. Jedino prvo mjesto pripalo je plivačima »Galeba« u trci na 100 m leđno. Plivač »Mornara« Subašić zauzeo je u toj disciplini drugo mjesto.

Vaterpolo susret završio je pobjedom »Galeba« s 9:2. Ovakov visok poraz može se, donekle, opravdati neiskustvom mladih igrača »Mornara« i slabom igrom golmana.

»Mornar« je nastupio u sastavu: Bogdanović, Nakić, Knežić, Mraović, Petranović, Pema i R. Bego.

Uzvratni susret s ekipom »Galeba« održat će se u toku ovog mjeseca na plivalištu »Paklena«.

„Prvoborac“ „Mornar“ 3:2

U Zlarinu je odigrana prijateljska nogometna utakmica između domaćeg »Mornara« i »Prvoborca« iz Vodica. Domaći su bili favoriti s obzirom na posljednje rezultate i odlične igre, koje je davala ova momčad. Međutim mladi igrači NK »Prvoborac« su odličnom igrom svladali domaće sa 3:2 (1:1). Ovom pobjedom Vodičani su dokazali da imaju najkvalitetniju momčad u primorskom pojasu šibenskog kotara. Golove za domaće postigli su: centarfor i desni half (11 m) a za pobjedničku momčad Lasan, Birin i Sprljan. Najbolji igrač na terenu bio je centarhalf gostiju Zore. Pored njega istakli su se Lasan II. i Vulin kod gostiju, a kod domaćih najbolji je bio vratar.

Pred oko 200 gledalaca susret je vodio s griješkom Cato iz Zlarina. (J)

ZANIMLJIVOSTI

Prisiljene na šutnju

Žene u Švicarskoj još uvijek nemaju pravo glasa, i to iz vrlo jednostavnog razloga: Švicarci to nisu htjeli. Iz te interesantne pojave dolazimo do dva zaključka, a to su: ili se Helveti drže antičke mudrosti ili njihov sat ovog puta neobično kasni. Prihvativši prvu pretpostavku, mogli bi izmisliti bezbroj bezazlenih šala na račun Švicarkinja i mudre budnosti njihovih muževa. Međutim, u svim civiliziranim zemljama žene su već odavno došle do svojih prava, te bi bilo apsurdno tvrditi da su svi osim Švicaraca pogriješili, iako luđak tvrdi da su svi oko njega luđi.

Ne dati ženi pravo glasa, znači doslovno joj kazati da je drugozaredno biće koje treba da bude lijepo, da odgaja djecu, krpa čarape, pravi lijepe male ručkove i da — šuti! Švicarci najčešće opravdavaju svoj gest tvrdnjom da će žene pri glasanju prvenstveno uzimati u obzir fizičnomiju kandidata, ili će pak biti pod utjecajem muža, a od njihovog glasanja ne će biti nikakve koristi.

U srednjem se vijeku razmišljalo o tome, imali žena dušu. Švicarci nećutim ni u XX. stoljeću nisu načistu s tim imaju li žene mozak. Čast njihovim muževima, ali mišljenja sam, da je u njihovom interesu da se što prije predomisle, jer bi jednog dana moglo doći do toga, da ih njihovi dosada bezazleni pratio-ci neugodno iznenade jednim ogromnim skokom, te ostave za sobom svoje kolegice i iz mnogo liberalnijih zemalja. N. G.

ČITAJTE

„Šibenski list“

Žena i dom

KAKO ĆEMO PRIPREMATI RAJČICE

Rajčice su nezamjenljivo povrće, vrlo su ukusne kuhane, ili sirove, tople ili hladne, nenadomjestive su kao začini za mnoga jela. Donosimo nekoliko recepata za njihovo pripremanje.

RAJČICE S RIŽOM. Rajčicama odrežemo kapicu, iscijedimo sjemenke i sok, koji ćemo sačuvati. Dobro ih posolimo, pa punimo sirovom rižom, kojoj smo umiješali usitnjeni peršin i dovoljno ulja. Nemojmo pretjerano napuniti rajčice s rižom, jer se ona nakuha. Zalijmo rižu sa sokom od rajčice i stavimo kapicu, koju smo prije izrezali. Smjestimo rajčice u vatrostalnu zdjelu ili okruglu tepsiju, pa stavimo u vruću pećnicu.

RAJČICE S RIŽOM - HLADNE. To je u stvari jedan naročiti način posluživanja salate od riže. Skuhamo rižu u slanoj vodi, iscijedimo i dobro isperemo pod slavinom dok ne nestane škroba.

Onda je ponovno dobro iscijedimo i stavimo u zdjelu, gdje ćemo je promiješati s malo mrvice od tunine ili slanih sardela, kojim kaperom i kojom ploškom kuhane hrenovke. Začinimo uljem i octom, odnosno limunom. S tom salatom punimo rajčice, kojima smo iscijedili sjemenke i sok. Ukrasimo majonezom i rotkvicom pa stavimo na hladno.

RAJČICE S MAJONEZOM. Ovo je jelo vrlo ukusno i dobro zamjenjuje juhe u ljetno doba. Rajčice režemo na polovicu po širini, iscijedimo i posolimo. Onda ih punimo kuhanom očišćenom ribom, koju smo izmrvili i kojom slanom sardinom. (U poimanjku svježe ribe, može se upotrebiti mrvice od tunine iz konzerve). Prelijemo rajčicu gustom majonezom, i ukrasimo ploškom tvrdo kuhanog jaja, na koje smo nasipali sitno nasjecka-

nog peršina. Poslužimo na dva lijepa lista zelene salate.

RAJČICE S JAJIMA. Rajčice (malo tvrde) umočimo u vruću vodu i ogulimo. Izrežemo ih onda na kriške i poslužimo u tavu s vrućim uljem. Malo ih solimo i prepržimo s jedne i druge strane, pa onda zalijemo s istučenim i soljenim jajima. Kad se jaja stvrđnu, maknimo s vatre. Poslužimo sa zelenom salatom.

UMAK OD RAJČICA. Sitno narežemo luka, mrkvicu, peršina i celera pa prepržimo na ulju. Dodamo oguljene, narezane i od sjemena očišćene rajčice. Ostavimo da sve zajedno kuha lagano oko pola sata. Propasiramo, opet stavimo u šerpu i začinimo s paprom, soli, malo šećera i maslaca. Ostavimo da dalje kuha dok umak ne postane dovoljno gust.

MARMELADA OD RAJČICA. Rajčice moraju biti dobro zrele. Skinemo im kožicu i dobro proprasiramo. Toj masi dodamo šećera (1- i pol kg na kilogram mase) i kuhamo dok se ne stisne. Mnogima je ukusnija marmelada od zelenih rajčica. Za ovu marmeladu uzmemo 1 kg zelenih rajčica, operemo ih i obrišemo, a zatim izrežemo na tanke ploške, usput izvadimo sjemenke. Stavimo ih u jednu šerpu s 0,80 kg šećera. Ostanke od rezanja procijedimo i sok dolijemo u šerpu. Dobro promiješamo i ostavimo da polako kuha. Ako se kod kuhanja stvara pjena oberimo mašinsku spužvu i uklonimo je. Kuhajmo tako dugo dok nam se kap mase na hladnom tanjuriću odmah ne stisne. U masu dodajmo korice od cijelog limuna i sok od polovice limuna i dobro promiješajmo. Još toplu, ali ne vruću marmeladu stavljamo u staklenke, pa kad se ohladi zatvorimo.

ELEKTRIČNO PODUZEĆE ŠIBENIK

t r a ž i

3 električara s najmanje 3 g. prakse u struci i 2 električara s najmanje 5 g. prakse u struci.

Osobni dohodak po Tarifnom pravilniku poduzeća. Ponude s opisom dosadašnjeg rada slati na gornju adresu. Ostale informacije mogu se dobiti u sekretarijatu poduzeća.

Na temelju čl. 37 i 310 Zakona o javnim službenicima Upravni odbor Općinske zdravstvene stanice Kistanje

r a s p i s u j e

NATJEČAJ

1. za jednu medicinsku sestru sa svršenom srednjom medicinskom školom, po mogućnosti s praksom.

2. za jednog farmaceuta sa srednjom stručnom spremom i praksom od 5 do 10 godina.

Pod 1 plaća prema Zakonu o javnim službenicima i pravilniku Zdravstvene stanice, a poseban dodatak prema zalaganju.

Pod 2 plaća se kreće do 25.000 dinara mjesečno.

Stan osiguran u samoj zdravstvenoj ustanovi za samce.

Propisano biljevanu molbu sa svjedočbom o navedenoj školi kao i praksi dostaviti ovoj zdravstvenoj stanici najdalje do 30. VIII. 1959. godine.

ZADRUŽNI SAVEZ ŠIBENIK

r a s p i s u j e

NATJEČAJ

ZA POPUNJENJE RADNOG MJESTA ADMINISTRATIVNO FINACIJSKOG SLUŽBENIKA.

USLOVI:

Da ima završenu potpunu srednju školu s najmanje 3 godine rada na financijskim poslovima ili nepotpunu srednju školu s najmanje 6 godina rada na financijskim poslovima.

Plaća po Zakonu o javnim službenicima, a položajna plaća po pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta.

Rok za natječaj do 20. VIII. 1959. god.